Dinsdag 23 October 1917. Derde Jaargang N: 293 — Prijs: 6 Centiem voor geheel België

Het Vlaamsche Nieuws

Verschijnt 7 maal in de week

ABONNEMENTSPRIJZEN:
Voor één maand 1.75
Voor 3 maand ..... 5.—
Voor 6 maand ..... 10.—
Voor één jaar ..... 18.—

Redaktie, Beheer en Aankondigingen:
44, ROODESTRAAT, 44
ANTWERPEN

DE OPSTELRAAD:
Raf VERHULST, Dr. Aug. BORMS, Alb. VAN DEN BRANDE
Met de vaste medewerking
van Hoogleeraar Dokter Anteon JACOB

Elke medewerker is persoonlijk verantwoordelijk voor zijn schrijven, en bindt niet heel de Redaktie.

AANKONDIGINGEN:
Tweede blad, den regel 2.50
Derde id. id. ..... -1.—
Vierde id. id. 0.50
Doodsbericht ..... 5.—

OFFICIEELE BERICHTEN

VAN DUITSCHE ZIJDE

DUITSCH AVONDBERICHT

Berlijn, Zondag 21 Oktober. — Officieel:

In **Vlaanderen** levendige geschutbedrijvigheid. Ten Noordoosten van **Soissons** levendige artilleriestrijd.

Het eiland **Dagoe** is geheel in ons bezit.

In **Macedonië**, ten Westen van het Ochrida-meer, en ten Noordwesten van **Monastir** voor ons suksesvolle plaatselijke gevechten.

VAN OOST.-HONG. ZIJDE

Weenen, Zondag 21 Oktober. — Officieel:

RUSSISCH EN ROEMEENSCH GEVECHTSTERREIN

De toestand is onveranderd.

ITALIAANSCH GEVECHTSTERREIN

In het **Fleimsdal** brachten onze patroeljes van een welgeslaagde onderneming 1 officier en 40 man als gevangenen terug.

BALKANFRONT

Ten Westen van het **Ochrida-meer** mislukten sterke Fransche aanvallen door dapper verweer van Oostenrijksch-Hongaarsche, Duitsche en Bulgaarsche troepen.

VAN TURKSCHE ZIJDE

TURKSCHE FRONTEN

Konstantinopel, Vrijdag 19 Oktober. — Officieel:

Den zestienden is op het front aan de **Diala** een Engelsch vliegtuig door ons vuur tot dalen gedwongen. De vlieger is gevangen genomen en zijn machinegeweer is buit gemaakt. Pogingen van den vijand om onze voorposten te naderen werden door ons artillerievuur verijdeld.

Een Turksche afdeeling op het **Kaukasusfront**, aangevallen door een Russische afdeeling, joeg deze na drie uur vechtens op de vlucht.

VAN ENGELSCHE ZIJDE

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN

Londen, Zondag 21 Oktober. — Officieel:

Buiten de gewone geschutbedrijvigheid aan beide zijden niets van bijzonder belang.

VAN FRANSCHE ZIJDE

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN

Parijs, Zondag 21 Oktober. — Officieel:

Niets te melden in den loop van den dag, buiten een soms hevige artilleriestrijd op verschillende punten van het Aisne-front, bijzonder in de streek **Ailles-Cerny**. Volgens nieuwe inlichtingen heeft de Duitsche overval, ten Noord-Westen van **Bezonvaux**, aangekondigd in het bericht van dezen morgen, de verhoudingen van een sterken aanval aangenomen. Na een hevig gevecht hebben de Fransche troepen de aanvallers teruggeslagen en zijn meester van hunne stellingen gebleven. In den avond hebben de Duitschers een zestigtal bommen geworpen op de streek van **Duinkerken**. Men meldt geen enkel slachtoffer onder de burgerlijke bevolking.

TELEGRAMMEN

DE DUIKBOOT- EN MIJNOORLOG

Berlijn, 20 Oktober. — Officieel:

Een onzer duikbooten onder bevel van kapitein Rohrbeck heeft den 2n dezer ten Zuiden van Ierland den Engelschen gepantserde kruiser «Drake» (14.300 ton) met een torpedo in den grond geboord.

(Het verlies van de «Drake» heeft de Engelsche admiraliteit reeds gemeld. — Red.)

In den Atlantischen Oceaan hebben onze duikbooten opnieuw 16.000 ton scheepsruimte in den grond geboord, o.a. de Engelsche s.s. «Drake» (2267 ton, bewapend) en «Heron» met een lading steenkool, de Fransche driemastbark «Neuilly» (3080 ton) met graan van Melbourne naar Bordeaux, alsmede de Fransche vischkotters «Union Républicaine», «Deux jeannes», «Liberté», «Peuple» en «Frères». De laatste drie waren gewapend.

TER ZEE

De «Kölnische Zeitung» vernoemt uit Kopenhagen, dat aan Engeland's westkust het verkeer van beteekenis is afgenomen.

Het blad «Politiken» meldt: Uit Bergen komen opzienbarende mededeelingen van Noorsche zeelui binnen, die bij de Engelsche kustvaart betrokken waren en naar Bergen terugkeerden, aangezien het verkeer aan de Westelijke kust van Engeland is verminderd. Over de oorzaak daarvan is niets bepaalds bekend, maar men gelooft, dat de staking van het kustverkeer met bepaalde Duitsche vlooiplannen, waarschijnlijk duikbootverrichtingen, in verband staat.

In elk geval leveren de beperkingen van het verkeer stof tot geheimzinnige geruchten.

Tot zoover «Politiken» volgens de «Kölnische». In dit verband herinneren we op de vermindering met 500 der schepen, die volgens de jongste opgaaf uit Londen Britsche havens in- en uitliepen.

DUITSCHE SCHEEPVAART

Men seint uit Hamburg aan de «N. R. C.»:

De stoomvaartmaatschappij «Neptun» te Bremen heeft tusschen Bremen en de Oostkust en Zweden een nieuwe stoomvaartlijn geopend. Het eerste stoomschip is te Malmoe aangekomen met ijzer en vandaar doorgevaren naar Gefle.

TORPEDEERINGEN

Kristiania, 19 Oktober. — Naar de admirale staf mededeelt is een reddingboot met den kapitein en zeven man van het Noorsche schip «Habil», alsmede met een Zweedsch kapitein aangekomen. De gereddden vertellen dat het uit twaalf schepen bestaande konvooi Woensdagochtend om zeven uur op 115 zeemijlen bewesten Marstenen door twee Duitsche kruisers werd aangevallen. Een begeleidend vaartuig en acht handelsschepen werden tot zinken gebracht, waaronder de vier Noorsche schepen «Habil» (636 ton), «Sortaug Silja» (1229 ton) en «Kristine» (568 ton).

Later werd den admiralen staf gemeld dat 37 man van de volgende schepen waren binnengebracht: één man van de «Kristine», twee manaen van het Zweedsche schip «Nikender», negen van het Zweedsche schip «Hister», elf van de «Sortaug», zeven van de «Silja» en zeven van de «Habil».

Volgens mededeelingen van de overlevenden waren de beide vermelde Engelsche torpedojagers, de «Mary Rose» en de «Mindful».

AMERIKAANSCH TRANSPORTSCHIP GETORPEDEERD

Washington, 20 Oktober. — Het ministerie van oorlog meldt:

Het Amerikaansche transportschip «Antilles» (6878 ton) is den 17den in de Europeesche wateren getorpedeerd en gezonken. Het schip was op de thuisreis. Van de 167 menschen aan boord zijn er 57 verdronken. Van de duikboot heeft men niets bemerkt. Alle officieren van leger en vloot aan boord zijn aan boord van drie schepen gebracht; 16 van de 33 soldaten aan boord zijn omgekomen.

STOOMTREILR OPGEBRACHT?

Te IJmuiden vreest men, dat eenige stoomtreilers, die over tijd zijn, naar Engeland zijn opgebracht. Het motief voor het opbrengen zou zijn, dat het grootste deel der vangsten (grootere soorten schelvisch, kabeljauw, enz.) naar Duitschland wordt uitgevoerd.

IN DE GOLF VAN RIGA

Wolff geeft nog eenige bijzonderheden over de jongste krijgsverrichtingen in de golf van Riga.

Een officier en 16 man hebben het eiland Kunö in die wateren in bezit genomen. Op drijvende zeevliegtuigen waren ze er heen gebracht.

Op het eiland Kohn heeft het overschot van een «bataljon des doods» nog tegenstand geboden. Het werd gevangen genomen.

HERLEVING

Op mijn eentje ga ik wel eens toeren in onze verzameling van «Oud-goed» als daar zijn meubelen, plateelwerk en voorwerpen tot versiering onzer woningen. Mag ik er den stillen wensch bijvoegen dat ik in dezen vele navolgers moge hebben, niet enkel en in de eerste plaats onder de zoogezegde liefhebbers van al die mooi-oude dingen, doch voornamelijk onder hen, wier stiel of bedrijf eenigszins met het voortbrengen daarvan in verband staat.

Zou het wel velen onzer pseudo-kunstambachtslieden opgevallen zijn, hoe hunne voorouders alle gegevens van ruimte, vorm der kamers, reeds aanwezige voorwerpen en wat nogal, met belichting en afmetingen in lengte, breedte en hoogte, kortom het harmonische in de bestemming der te scheppen voorwerpen in rekening brachten, om het uitzicht, het «wezen» van eenig stuk huisraad te bepalen?

Met een heel oud mensch, die me innig na aan't hart was, heb ik vaak die slenteruurtjes doorleefd. Ze was, wat men noemt «ongeletterd» hetgeen voor mij nog niet beteekent «onontwikkeld» en gaf met naieven eenvoud heur indrukken weer.

Bij meer dan een stuk bronsbruin eikenmeubel moest het heur van het hart.

«Zie, die kast staat hier verloren, maar zet ze eens met twaalf stoelen en een zware tafel van 't zelfde slach in een gedegen boerenpronkkamer, dan zult ge eerst zien hoe schoon ze is, doch de vensters mogen nog niet half zoo groot zijn als de helft van het soort, lompe mislukte kerkramen, die ge hier ziet.»

Inderdaad, zóó bijeengeschaard, waar het eene stuk het andere in den weg staat of ligt, geven veel van die echt kostelijke stukken tot een verzameling zonder geest of orde, zonder leven, den indruk van een ruime plaats in een sterfhuis, waar notaris en oproeper dra zullen verschijnen om aan den meestbiedende stuks- en broksgewijze toe te kennen, wat de eigenaar met liefde tot een fijn geheel had geordend.

Het moge onder lofspraak erkend worden, dat in de laatste jaren wel eenige verbetering op dit gebied was ingetreden. Men heeft oude keukens, pronkkamers, slaapplaatsen, samengevoegd zooveel mogelijk tot een afgesloten geheel. Die proefnemingen waren soms verdienstelijk, liefst als blijk van kennis en goede bedoeling en toch hinderde mij steeds iets bij het aanschouwen van zooveel met zorg geplaatst en gerangschikt schoons.

Het is nu eenmaal een onvermijdelijk en vooralsnog niet te overkomen euvel in den aanleg onzer musea van allen aard. Voor een fijnproever op kunstgebied zijn ze heel kostbare, rijkvoorziene uitdragerswinkels, waarin het intieme leven der kunst is doodgegaan.

Met de kunstmatig aangelegde oude keukens, pronkkamers, enz., is het er al niet beter aan toe. Vruchteloos zoeken we naar de stevige muren en wanden, naar de bruingerookte balken en ribben der zoldering; wij **weten**, dat een mufplanken schutsel de plaats van het echte inneemt; het licht komt niet door groen-inlood-gevatte ruitjes, ofwel zijn die ook zoo wat halfgelukte namaak, onbeholpen, ergens neergezet in een onmetelijke halle. De poging om een indruk van wezenlijkheid te verwekken, is heel zeker loffelijk, de uitslag is niet zoo heel bevredigend en kan dit niet zijn ten gevolge van den bouwaanleg onzer musea.

Toch meenen wij, dat ons Vlaamsche volk met zijn geboren kunstaanleg weer den weg opmoet naar kunstnijverheid op zoo ruim mogelijk gebied. Wij moeten loskomen uit het fabriekmatige, dat heden zelfs zijn merk slaat op, in zake grondstof enz., zeer kostbare voorwerpen, die juist daardoor de intieme waarde missen welke aan kunstgewrochten eigen is. Bij de meeste, om niet te zeggen al die «moderne» dingen missen wij den «vreugdig scheppenden» geest van den maker, die berekend, **geweten** heeft welken indruk hij wilde verwekken in een vooraf bepaalde omgeving.

In onze meubel- plateel- koper- tin- en bronsnijverheid is die geest door 't alles niveleerende «modernisme» doodgegaan, liever ingedommeld.

Het kon ja, niet anders. En her treedt weer eens de zware zonde der Franschgezindheid, die in Vlaanderen sinds 1830 zoo weelderig tiert, in het schrilste licht.

Onze meest-begaafde jongens, die zich op een dezer vakken wilden toeleggen, konden geen degelijk ingerichte vakschool bijwonen, eenvoudig omdat onze mooie regeeringen van alle kleur kortweg verzuimden zulke onderwijsgestichten op te richten, ofwel omdat er het onderricht verstrekt werd in een vreemde, voor den leerling half of niet verstaanbare taal. Is het dan te verwonderen, dat er een soort «verwildering» in ons scheppende stielwezen huishoudt en dat we tot leelijkheid en gebrek aan harmonie gedoemd werden?

Raad van Vlaanderen, op U rust de gewetensplicht, ook hierin verandering, verbetering in te voeren, herleving te verwekken.

Dit ook nog moet mij van het hart. Onze mannen in bovenbedoelde bedrijven staan elkaar niet na genoeg; de goede geest der eenheid in richting bij eindelooze verscheidenheid in scheppingsvorm is henen en **moet**, willen wij ons pogen zien gedijen, onvoorwaardelijk teruggeroepen worden.

Ligt het soms niet in de toekomst, dat onze **gilden** door de Fransche omwenteling met wat er goeds in was en wat verouderd mocht heeten, zoo genadeloos uitgeroeid, weer opgebeurd, vernieuwd en verjongd worden, om dusdoende aan te knoopen aan het grootsche verleden, waar wij roem op dragen?

Daarover later

J. M. BRANS.

STAD en LAND

ORATORIO «DE SCHELDE». — **Tweede uitvoering.** — Wij zijn gelukkig te kunnen mededeelen, dat, op *algemeen verlangen*, door het Komiteit besloten is geworden, op Zondag 28 Oktober, te 11 3/4 Torenuur, in den «Hippodroomschouwburg», een *tweede uitvoering* te laten plaats hebben van Peter Benoit's en Emanuel Hiel's meesterwerk, het oratorio «De Schelde». De duizenden medeburgers, die de uitvoering van Zondag 14 Oktober hebben bijgewoond, hebben daarvan een onuitwischbaren indruk medegedragen. Van alle zijden werd het verlangen uitgesproken, om aan duizenden die er niet aanwezig konden zijn de gelegenheid te geven Peter Benoit's heerlijk werk te hooren. Met het ook daarop werden de prijzen der plaatsen belangrijk verlaagd. De leiding van deze tweede uitvoering is wederom toevertrouwd aan den talentvollen dirigent, den heer Lodewijk Ontrop; solisten zijn Mevr. Maria Ontrop, mezzo-sopraan; de heeren Désiré Hubert, baryton; Gerard Dils, bas; Hektor Dognies, tenor; Robrecht van Aert, baryton, die allen bij de eerste uitvoering bleken uitmuntend voor hun taak berekend te zijn. Het goed geschoolde koor, dat schitterend zijn taak heeft vervuld, zal ook thans op zijn post zijn; te zamen 450 uitvoerders. Wij doen een krachtdadig beroep op al onze medeburgers, om deze eenige gelegenheid, dit grootsche werk nog eens te mogen hooren, niet te verzuimen. Men kan vanaf morgen, Woensdag, van 10 tot 5 Torenuur, kaarten bespreken ten kantore van Mevr. Jan Verbeeck, Kunstlei, 8. Kaarten zijn ook verkrijgbaar den dag der uitvoering aan de winketten van den «Hippodroomschouwburg», vanaf 11 Torenuur.

Prijzen der plaatsen: benedenloges, 5 frank; loges 1° rang, 3 frank; voorbehouden orkestzetels, 2.50 fr.; orkestzetels, 2 frank; parketzetels, 1.50 fr.; stalles, 1.25 fr.; 1° rang, 1 frank; 2° rang, 50 centiem; 3° rang, 25 centiem.

KUNSTPROPAGANDA. — De wakkere, werkzame «Vlaamsche Kring» gaf gisteren zijn eerste ontwikkelingsavond voor dezen Winter. De heer Jan Denucé, konservator van het Plantijnmuseum zou er spreken over zijn reisherinneringen van Zuid-Spanje en Portugal, en zijne voordracht werd opgeluisterd door talrijke lichtbeelden. Daarenboven was door de zorgen van het «Kunstpropagandakomiteit» gezorgd voor een puik muzikaal programma: Mej. G. De Leeuw en de heer R. Veremans, beide eerste prijzen van ons Kon. Vlaamsch Konservatorium, zong en speelde er verscheidene stukken onzer beste Vlaamsche toondichters.

De voordracht van den heer Denucé mag buitengewoon geslaagd worden genoemd. Het aanwezige publiek — onverhoopt talrijk: een 250 toehoorders waren er — luisterde zeer aandachtig, en betuigde bij 't einde luidruchtig zijn dank voor de leerrijke zichten en uitleggingen. De heer Denucé oogstte grooten bijval.

Mej. De Leeuw, wier aangename sopraan te Antwerpen reeds bekend is, bekoorde het publiek door haar vertolking van het aria uit «Isa» van Benoit, en de liederen «Ik ging», van Blockx, en «'t Meezeken», van J. Watelet.

Ook haar betuigde het publiek met klank zijne tevredenheid, en niet minder den heer R. Veremans, die op schitterende wijze stukken van Gilson, Benoit en Meulemans op het klavier verklankte.

Voor den «Vlaamschen Kring» was 't een suksesrijke inzet zijner winterwerking.

VOOR VLAANDEREN.— Men weet dat eenige, Vlaanderen goedgezinde, Nederlanders een nieuw tijdschrift uitgeven, dat bovenstaanden titel draagt. In het eerste nummer, dat verschenen is, wordt een overzicht van de Vlaamsche beweging in haar geschiedkundige ontwikkeling begonnen.

De «N.R.C.» neemt er het volgende berichtje uit over, dat, al is het niet nieuw, niettemin zeer welsprekend is:

«De Vlaamsche bevolking van België telde, volgens de laatste officieele opgaaf, 4,300,000 zielen.

De Waalsche 3,200,000.

Van deze 4,300,000 Vlamingen verstonden 3,500,000 slechts hun eigen taal. Hadden dus aanspraak op behandeling in deze taal.

Over de dusgenoemd «tweetaligen» — de 800,000 van de 4,300,000 — schreef H. Meert in 1912 dat meiden en knechts, die enkele woorden Fransch geleerd hebben, de koetsiers, soldaten, werklieden, enz., die er eenige zinnen van hebben opgedaan, voor de officieele statistiek reeds als tweetalig gerekend worden.»

LIEDERAVONDEN VOOR HET VOLK. (A. N. V.) Leider: Nand Reynaers. Lokaal: Antwerpsch Koffiehuis, Van Straelenstraat. — Woensdag, 24 dezer, te 9 uur (torenuur), wekelijksche zangles.

Hernemen van het lied: «Twee Kerelen».

Liederboekjes kosteloos.

Nieuwe leden worden aangenomen.

Toegang vrij.

«VLAAMSCH LEVEN». — Inhoud van n. 3:

Hoe staat het met den Oorlog? (Wekelijksche kronijk III), met 4 platen; Bij het tweede jaar onzer Vlaamsche Hoogeschool, met 3 platen; Over een medaille van Jozef Cantré ter herdenking der opening van de Vlaamsche Hoogeschool, door A. Mussche, met 1 plaat; Het Schoone Woord, gedicht van W. Van Dyck; De uitvoering van het oratorio «De Schelde» te Antwerpen, door Jef Van den Eynde, met portret van Lod. Ontrop; Duivelsgeloof, vooral in Vlaanderen op onze dagen, door Alfons de Cock (te vervolg) met 4 platen; Letterkundig mengelwerk: «Als Roode Rozen bloeien», drama in één akt, door Piet van Assche, (vervolg en slot); Avond-Vrede, gedicht van W. Van Dyck; Zomer-Avond, gedicht van Arm. Cornelissens; Kunst en Leven; Tooneelkronijk, met 1 portret; Boekennieuws; Vermakelijkheden.

BESPARINGEN IN DE VERLICHTING. — In dit tijdperk van brandstofenschaarschte en dus ook van lichtgas en elektriciteit, is het zeker niet overbodig zich met de kwestie van de rationeele en ekonomische verlichting bezig te houden.

Ten behoeve onzer lezers geven wij hier enkele raadgevingen weer van het groote wetenschappelijke tijdschrift «Promotheus». Dat eenieder van deze wenken gebruik make!

Daarin wordt het gebruik aangeprezen van een cylindervormig scherm, aan beide uiteinden open, en zoodanig geplaast dat de lichthaard zich in het centrum bevindt van den cylinder. Volgens «Prometheus» moet het gebruik veroordeeld worden van de gewone lichtkappen, die het licht naar de zoldering vermindert, of zelfs geheel afdekt, namelijk wanneer men gebruik maakt van zekere lichtkappen. Inderdaad is de klaarte die door de kap naar beneden weerkaatst wordt geheel overbodig, want men kan heel goed aan de tafel werken zonder deze lichtversterking; anderzijds, daar de tafel heel dikwijls met een kleed van donkere kleur bedekt is, slorpt dit laatste de teruggekaatste klaarte op.

Wanneer men zich daarentegen bedient van een langs boven geopenden cylinder, verlicht de klaarte zonder hinderpaal de zoldering, die meerendeels wit is en die dan als licht-transformator dienst doet; zoodoende wordt het ontvangen licht bijna zonder verlies in de kamer verspreid en op die manier eene zeer aangename verlichting voortgebracht, zonder dat er verblindende of overdreven klaarte te bespeuren is.

In dit geval bekomt men de onrechtstreeksche verlichting. De onderste lichtende kegel, daarentegen, dient, gelijk voorheen, tot eene krachtiger verlichting van de tafel. Volgens «Prometheus» is eene lamp van eene sterkte van 16 kaarsen voldoende om, onder deze voorwaarden, eene kamer van middelmatige grootte te verlichten, terwijl bij het aanwenden van de traditioneele lichtkap, een lichtbron van 50 kaarsen onvoldoende gebleken is.

Iets voor lederen dag

Leo Meert en Frans van Cauwelaert
1912—1917

Gisteren haalden we woorden aan die Frans van Cauwelaert deze week schrijft in zijn *Vrij België*:

«De Vlamingen weten zich mans genoeg, om in een alzijdig vrij België hun recht onverkort te doen gelden, *en koesteren tegenover het buitenland, bevriend of vijandig, slechts den éénen wensch, dat zij zich niet mengen in onze binnenlandsche verhoudingen.*»

Op het eerste gedeelte, «zich mans genoeg te weten», hebben wij reeds gisteren *ad hominem* geantwoord.

Wat nu den «éénen wensch» aangaat, 't is maar heel spijt dat de achtbare volksvertegenwoordiger voor Antwerpen, die trotsche woorden niet eerder heeft gevonden om ze dan in de Belgische Kamer te slingeren

Hij vindt ze *tegen Duitschland*, omdat dit onze Germaansche verzuchtingen te gemoet komt en bevredigt!

Hij vond ze niet *tegen Frankrijk* in 1912 toen dit land, in vredestijd, zich op de allergrofste en alleronbetamelijkste wijze vergreep om het Vlaamsche volk te hoonen en het van zijn recht verstoken te houden!

Zou het dan waar zijn dat Frans van Cauwelaert altijd min of meer met Fransche sympathieën behept is geweest en dat daarin voor een deel de oorzaak te zoeken valt dat hij zijn post te Antwerpen verliet en zich later tegen René de Clercq, Leo Meert en Jacob stelde?

Wat er in 1912, tijdens de Gentsche Tentoonstelling voorviel, zullen de flaminganten zich nog wel herinneren.

Een lid van het toenmalige Fransch ministerie, minister David, had in volle Kamers te Parijs gezegd *dat de Tentoonstelling te Gent was ingericht om de Fransche heerschappij in België te bevestigen en den Franschen invloed te steunen*. Zij moest een wapen zijn tegen de vervlaamsching van de hoogeschool en deze diende te blijven een brandpunt van verfransching en ontvlaamsching!

Nu we door de gebeurtenissen zooveel meer weten en wij de noodige aandacht wijden aan het boekje *La Guerre qui vient* van den Franschen schrijver Francis Delaisi, het jaar te voren, in 1911, te Parijs verschenen, vragen wij ons af of van toen reeds de *nationale* (?) Belgische regeering van den nobiljon-franskiljon de Broqueville ons land niet verkocht en overgeleverd had aan de Entente. Dan zou het ongeschreven verdrag, tusschen Frankrijk en België gesloten, niet alleen tegen Vlaanderen doch tegen gansch België zijn gericht geweest.

Minister de Broqueville kwam in alle geval niet op tegen de brutale verklaring van zijn Franschen vennoot en ambtgenoot en het Inrichtingskomiteit van de Tentoonstelling, officieel gesteund door de regeering, ging het ordewoord halen te Parijs, zoodat er alles op louter Fransche leest werd geschoeid.

Ziedaar *een inmenging in onze binnenlandsche verhoudingen* die den *éénen wensch* van Frans van Cauwelaert leelijk onder de voet liep.

Was het Frans van Cauwelaert, de toen nog zoo geliefde Vlaamsche volksvertegenwoordiger, op wien alle hoop gevestigd was, zoodat hij zelfs door Vlaamschgezinde politieke tegenstrevers, in 't heetste van een verkiezingstijd, gehuldigd werd — o. a. door Emm. de Bom in de «N. R. C.» — die verzet aanteekende?

Neen, niet Frans van Cauwelaert bond den strijd aan, doch wel Leo Meert!

Hoe ontmoeten we die namen thans beteekenisvol en welsprekend te zamen: Leo Meert, met dichter René de Clercq, een der voormannen van het Aktivistenleger; Frans van Cauwelaert, hoofdopsteller van *Vrij België*, weigertoomsche en tegenstribbelende dienaar van het Vlaamschvijandig Havere, maar tegenstrever, tot persoonlijkheden toe, van René de Clercq en van Leo Meert!

Aan welke zijde is dan de Vlaamsche waarheid te vinden in 1912 en in 1917?

In 1912 kwam, op voorgang van Leo Meert, een Vlaamsch komiteit tot stand.

Deze flinke Vlaming, die geen enkel politiek voordeel nastreefde, zich boven alle politiek gekibbel en geknoei stelde, bezat een groote breigoed-fabriek te Sint-Niklaas, de stad van de Borm en en van Karel Heynderickx.

Onder het krachtdadig voorzitterschap van Leo Meert verrichtte het *Vlaamsch Komiteit* reuzenwerk.

De strijd werd openlijk aangegaan tegen de Belgische en Fransche regeeringen; tegen den franskiljonschen burge-

meester Braun en zijn meeloopers Coppieters!

De Vlamingen besloten de Fransche Gentsche tentoonstelling te boykotten en zij hielden woord.

Zoodra de Vlaamsche centen niet meer toestroomden in 't Fransch kraam keken de kramers — de marskramers en de woordenkramers — zeer zuinig. Het berucht *Inrichtingskomiteit* moest de duimen leggen, en ten laatste, te elfder ure nog, den 12e Oktober 1912, werd een bestand gesloten en burgemeester Braun, in naam van het Inrichtingskomiteit, moest zwart op wit onderteekenen *dat alles stipt tweetalig zou wezen* en het Vlaamsch denzelfden rang zou innemen als het Fransch!

Braun die als burgemeester nochtans zijn leven had doorgebracht met op alle soorten van stukken zijn handteekening te zetten, kon ditmaal zijn grimmigen wrevel, zijn franskiljonsche woede niet onderdrukken en, *na geteekend te hebben, wierp hij zijn pen,* met buitengewone beleefdheid, in den versten hoek op den grond, het parket en de muren met inkt bespattend!... ook zichzelf!

't Was Leo Meert die het stuk in ontvangst nam.

Hij de nijveraar, met groote persoonlijke belangen, had niet toegegeven, gelijk Frans van Cauwelaert, alleen om politieke belangen, wél toegaf aan dienzelfden Franschman en Franschelaar de Broqueville (nog altijd de handlanger gebleven van de Fransche regeering), zoodat van Cauwelaert de noodlottige School- en Legerwet stemde.

Daarover ging één lustrum heen. Leo Meert stond toen waar hij nu staat.

Frans van Cauwelaert óók... eilaas!

Maar het verleden telt niet, vooral niet voor politieke mannen.

Wij hebben Leo Meert noodig, René de Clercq noodig, doch tevens alle de andere Vlamingen. Hoe gaarne en onbevangen wij ook van de Generaal-Gouverneurs von Bissing en von Falckenhausen elk rechtsherstel, in de allereerste plaats elk Vlaamsch rechtsherstel aanvaarden, toch zullen wij nog liever onzen Vlaamschen haard — maar dan van nu af aan — inrichten met Frans van Cauwelaert, Louis Franck en Kamiel Huysmans, hoezeer zij het ook bij de Vlamingen verkorven hebben, want tusschen een passief en een franskiljon ligt maar het verschil van tusschen den goeden en den kwaden moordenaar: de eerste kan en zal zich nog bekeeren! Maar dan moeten zij zich bekeeren, dan moeten zij willen, durven, en kunnen!

Anders doen we voort gelijk we drie jaar bezig zijn en gaan wij ons recht halen waar het te vinden en te verkrijgen is!

En dat is niet te Havere!

LUC.

DE OORLOG

TOESTAND

Aan geen der gevechtsfronten deden zich reeds voor die aan den toestand van de laatste dagen eenige verandering brachten.

De Duitschers zetten hunne operaties in de golf van Riga door volgens het vooraf opgevatte plan. Alles verloopt daar lijk te verwachten was. Dageu is thans in zijn geheel bezet, met Worms gaat het dan ook vast denzelfden weg op, terwijl de kust meer en meer verontrust worden zal door de zeer in de nabijheid — nl. op het eilandje Schildau, midden de slechts 10 km. breede Moon-Sund — geraakte Duitsche land- en zeestrijdkrachten. Het aantal op Dageu gemaakte gevangenen zal wellicht niet zoo hoog loopen, daar men verwachten mag dat de Russische vloot tot de ontruiming van het eiland een behulpzame hand zal toegestoken hebben

In Vlaanderen nog immer heftige artillerie-gevechten. Het Engelsch offensief lijkt dus vrijwel te zijn doodgeloopen.

Is uitputting hiervan de oorzaak? Of geldt het een nieuwe taktiek van generaal Haig? Van naderbij mag dit wel worden beschouwd, in verband met zekere Engelsche persuitingen: hieruit blijkt hoe men ook in Engeland tot het inzicht kwam dat de krachten waarover de Britsche legerleiding thans beschikt, vooral onder opzicht van geschut, met de nieuwe werkwijze van Haig geen voldoende resultaten opleveren kon.

In den beginne kon de ongunstige weergesteldheid dien stilstand vrijwel verklaren.

« Maar het werd goed weer, schrijft de « N.R.C. », en in plaats van een nieuwen aanval kwam een telegram, een telegram van den koning van Engeland nog wel, met een dankbetuiging aan generaal Haig, voor hetgeen er bereikt was in den slag, die in het laatst van Juli begonnen was — en dus nu al beëindigd moet worden beschouwd? Zoo moest men, al lezend, onwillekeurig aanvullen. Maar zoo 'n telegram alleen is toch niet voldoende om er een konklusie op te bouwen. Een aanduiding is het echter wel.

» Er is nog een aanduiding, die 't eigenlijk niet zijn moest: de Franschen beginnen. Zij beginne een aanval in een richting, ongeveer loodrecht op de opmarschrichting van de Engelschen. Logischerwijs zou men dus verwachten, dat de Britten nu eigenlijk pas goed beginnen zouden. Maar de ondervinding heeft anders geleerd. Zij heeft geleerd, dat bij de geallieerden van gekombineerde aanvallen niet veel pleegt te komen. Offensieven, die bij gelijktijdige ten uitvoerlegging de verwachting van grootsche resultaten zouden wettigen, komen gewoonlijk het een na het ander. In dit opzicht zou men althans een voortdurend streven naar verbetering verwachten. Dus ook het feit, dat de Franschen aan den Chemin des Dames beginnen, is niet meer dan een aanduiding. Maar het zijn toch twee aanduidingen, die denzelfden kant uitwijzen. En er is nog meer. Ook Engelsche bladen beschouwen den koninklijken gelukwensch als een streepje, getrokken onder het einde van een hoofdstuk in de geschiedenis van de krijgsbedrijven van dezen oorlog. »

In de Italiaansche Kamer nemen de verwikkelingen meer en meer een parlementair karakter aan. De socialisten — de meerderheid althans — houden zich aan een kritiek op de binnenlandsche politiek der regeering, waarin de feiten die zich te Turijn afspeelden meermaals te berde worden gebracht. Dit wordt echter niettemin met Italië's houding tegenover den vrede in verband gebracht, zoo o. a. om den socialist Bentini, die volgende vraag stelde: « Wil men den oorlog voortzetten, om een reaktie in de binnenlandsche politiek te voorschijn te roepen? » en daarop zelf antwoordde: « De regeering wil de reaktie. Dat staat haar vrij: zij zal er zich meer over berouwen dan de socialisten. » Die woorden moeten wel diepen indruk hebben gemaakt. De « Corriere della Sera » zelf kan het gevaar, dat vanwege de neutralistische strooming dreigt, niet loochenen en spoort de regeering tot ingrijpen aan.

Officieele Legerberichten

Berlijn, Maandag 22 Oktober. — Officieel:

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN

Front gen. veldm. kroonprins Ruppr. van Beieren:

In **Vlaanderen** zwol de vuurstrijd van het **Houthulster-woud** tot het kanaal **Komen-Ieperen** weer aan tot groote heftigheid en bleef, meermaals tot trommelvuur overgaand, tot aan den morgen heftig.

Heden morgen zetten, volgens de laatste berichten, tusschen **Draa bank** en **Polkapelle** Fransch-Engelsche aanvallen in.

Front van den Duitschen Kroonprins:

De artillerieslag tusschen het **Allettedal** en **Braye**, werd met inzet der krachtigste strijdmiddeln, den ganschen dag met slechts korte tusschenpoozen, ook 's nachts doorgezet.

In den middensektor van **Chemin des Dames** was voornamelijk bij **Cerny** het vuur bijzonder heftig.

Ook in **Champagne** en aan de **Maas** nam de gevechtsbedrijvigheid toe.

12 vijandelijke vliegers en 1 kabelballon werden gisteren tot den val gebracht.

RUSSISCH EN ROEMEENSCH GEVECHTSTERREIN

Het eiland **Dageu** is gansch in ons bezit. Meer dan 1200 gevangenen en eenige stuks geschut werden binnengebracht; groote voorraden werden buitgemaakt. In negen dagen voerden leger en vloot de operaties over zee gemeenschappelijk door, die **Ezel, Moon** en **Dageu**, de poorten van het Oostelijk gedeelte der Baltische zee, in Duitsche handen brachten. Een nieuw bewijs van de gevechtskracht van ons leger en onze vloot werd daardoor gebracht. Ook hier mag hunne samenwerking voorbeeldig geheeten worden.

BALKANFRONTEN

In het **Skoembi-dal** ontrukten onze en de verbondene troepen den Franschen door een aanval eenige hoogtestellingen en handhaafden ze tegen sterke tegenstooten.

Aan den weg **Monastir-Rosna** mislukten herhaalde aanvallen van den tegenstander. De vuurstrijd bleef hier, en in uitgebreide sektoren op beide **Wardar**-oevers sterk.

TELEGRAMMEN

LUCHTAANVAL OP ENGELAND

Berlijn, 22 Oktober. — Officieel. — In den nacht van 20 Oktober viel een eskader van marineluchtschepen Engeland met bijzonder goed gevolg aan. Met circa 26,000 kgr. bommen werden de nijverheidsinrichtingen van de volgende plaatsen bestookt: Londen, Manchester, Birmingham, Nottingham, Derby, Lowestoft, Hull, Grimsby, Norwich en Mappleton. Goede ontploffings- en branduitwerkingen werden overal gekonstateerd. Luchtscheepskommandant kapitein-luitenant Vrijheer Preusch von Buttlar-Brandenfels voerde met zijn beproefde bemanning zijn 14e aanval uit tegen Engeland, waarvan 4 op Londen. Op de terugreis van de schitterend doorgezette onderneming geraakten 4 luchtschepen onder bevel van hun wakkeren aanvoerder, kapitein-luitenanten Stabbert, Coelle, Gayer en Hans Schwander, tengevolge van de buitengewone windverplaatsing en den dichten nevel, die de oriënteering maakte, boven het Fransche vechtgebied, en werden daar, naar uit Fransche berichte nblijkt, neergeschoten of gedwongen te landen. Nadere inlichtingen over het lot van ieder luchtschip en van de bemanningen zijn op dit oogenblik nog niet bekend.

IN HET FRANSCHE MINISTERIE

Berlijn, 21 Oktober. — Naar de Fransche bladen melden uit Bazel, staat, volgens het « Berliner Tageblatt », de terugtreding van Ribot te wachten. Die terugtreding, zoo verklaart aan de « Nouvelliste » een lid der regeering, werd eergisteren nog niet bekend gemaakt, omdat het ministerie bij de debatten in de Kamer voltallig verschijnen wou. De « Victorie » schrijft dat ook nog andere regeeringsleden uit het Kabinet zullen treden.

DE ITALIANEN IN DE IONISCHE ZEE

Berlijn, 21 Oktober. — Volgens een melding van de « Berliner Lokalanzeiger » uit Budapest meldt « Az Est » dat « Tribuna » uit Athene bericht dat de Italianen verschillende eilanden in de Ionische Zee zouden bezet hebben.

EEN FRANSCH VLIEGTUIG IN ZWITSERLAND GEVALLEN

Bern, 17 Oktober. — Gisteravond is in de buurt van Bürnevesin bij den zgn. drielaudensteen op Zwitsersch grondgebied een Fransch vliegtuig gevallen, dat van boven den Elzas kwam en door het schieten van de Duitschers getroffen was. Een kogel had een der vliegers gedood, de andere stierf aan de bekomen brandwonden. Het toestel is volslagen vernield.

HET FRANSCHE KABINET

Parijs, 20 Oktober. — De interpellaties over de algemeene politiek der regeering zijn besloten met de weigering van de Kamer, met 338 tegen 95 stemmen, om den voorrang toe te kennen aan een motie, door de regeering geweigerd, waarbij zonder meer tot de orde van den dag werd overgegaan. Een motie van vertrouwen en de regeering werd bij handopsteken aangenomen.

KONING KONSTANTIJN

Bern, 20 Oktober. — In de particuliere kliniek van professor Sauerbruch te Zürich werd hedenochtend de koning van Griekenland wegens een inwendige verzwering in de rechter borsthole door de professoren Sauerbruch en Veisselberg (Weenen) geopereerd. Dit empyeen was het gevolg van een meer dan twee jaar geleden, na influenza, doorgemaakte longontsteking.

Volgens het heden uitgegeven bulletin is de toestand van den patient na de operatie bevredigend.

DE ZEVENDE OORLOGSLEENING IN DUITSCHLAND

Berlijn, 20 Oktober. — Over den uitslag der zevende oorlogsleening schrijft de « Vossische Zeitung »: Duitschland marcheert, wat de geregelde dekking der orlogskosten door leeningen op langen termijn aangaat, nog als steeds aan het hoofd der oorlogvoerende naties. De vijandelijke staten vermochten zelfs niet bij benadering hetzelfde te presteeren. Hun oorlogsfinanciering is een reeks van tastende pogingen met gebrekkige resultaten of een volkomen mislukking. Des te fraaier teekent zich ons nieuw sukses daarbij af. Het is het bewijs van Duitschland's vaste besluit om den oorlog tot een goed einde voort te zetten en is inderdaad het beste antwoord op Wilson's aanmatiging en Lloyd George's grootspraak.

Ook het « Berliner Tageblatt » geeft aan zijn vreugde uiting. De « Berliner Lokal Anzeiger » schrijft: Het z.g. uitgeputte, om vrede jammerende Duitschland bracht in zijn zevenden slag met zilveren kogels de ontzaglijke som van 12 1/2 miljard op en verhoogde aldus het totale bedraag van de door leeningen op langen termijn verschafte dekking der oorlogskosten tot op meer dan 72 miljard. Het Duitsche volk staat met rustige zekerheid op den drempel van den winter, waarin de ontberingen talrijk zullen zijn en waarvoor de vijand siddert en het overschrijdt dezen in het vaste vertrouwen op de onvermijdelijke overwinning.

De « Tägliche Rundschau » schrijft in denzelfden geest.

UIT DE ITALIAANSCHE PERS

Bern, 20 Oktober. — De « Giornale d'Italia » vreest, behalve de mogelijkheid van een val van het kabinet, dat door de parlementaire besprekingen de noodzakelijkheid van een werkelijke oorlogspolitiek uit het oog wordt verloren. Italië wordt door de middelrijken als een onzeker element in den tegenstand der Entente beschouwd. Indien het den vijand zou gelukken de regeeringspersonen uit te schakelen, welke de voortzetting van den oorlog waarborgen, zou dit gelijk staan met een verbrokkeling der Entente en met een Duitschen vrede.

De « Tribuna » wenscht dat de besprekingen zich meer met het vraagstuk der levensmiddelenvoorziening zullen bezighouden.

De « Popolo d'Italia » zegt: Het kabinet-Boselli wordt door iedereen nog slechts geduld en dat is het meest beschamende voor een regeering. De uitroep van Bissolati, dat hij bij voorkomend geval ter verdediging van het land niet zou aarzelen om op den binnenlandschen vijand te schieten, is in de pers der interventionisten met geestdriftige instemming begroet. Het blad vervolgt Indien het geheele ministerie zich daarmee solidair kon verklaren, zou daaruit een zuivere politieke toestand kunnen ontstaan

Volgens de « Messagero » heeft Giolitti zijn aanhangers in de Kamer verzocht van verdere oppositie tegen het kabinet-Boselli af te zien. Het blad acht de positie van het kabinet wanhopig, ook er hangt nog veel van de te verwachten regeeringsverklaring af. De nieuwe ministeriele samenstelling moet zonder twijfel Orlanda, Sonnino en Bissolati blijven bevatten. De groep der 47 telt thans 107 leden, heeft den naam van «parlementaire unie » aangenomen en vaardigde liberalen, republikeinen, reformisten en demokratische radikalen af. De linksche liberale Kamergroepen beloten een gemeenschappelijke vergadering ten gunste eenre krachtige voortzetting van den oorlog bijeen te roepen en gemeenschappelijk de anti-vaderlandsche aanvallen der nationale socialisten het hoofd te bieden.

Volgens de « Avanti » heeft de officieele socialistische afgevaardigde Navalti een motie ingediend, welke zich tegen den oorlog keert en de politiek van « vredessabotage » veroordeelt

DE WEENSCHE BLADEN OVER DE VREDESZAAK IN DE ENTENTE-LANDEN

De Weensche bladen maken, naar het Korr. Bur. seint, uit de gebeurtenissen, welke zich in de laatste dagen in de parlementen der drie belangrijkste vijandelijke landen hebben afgespeeld, de gevolgtrekking dat het met de zaak van den vrede in de Entente-landen toch niet zóó is gesteld, als de redevoeringen der leidende staatslieden doen voorkomen. De van Lord Robert Cecil om zich in het Hoogerhuis over het vredesvraagstuk te uiten, is, volgens deze bladen, het duidelijk bewijs dat het Britsche kabinet sterke, tot dusver nog niet op parlementair gebied werkzame krachten tegen zijn oorlog politiek zich ontwikkelen ziet. Nog scherper achten de bladen het krisis-beeld te Parijs en Rome, waar de positie der regeeringen wankelend is.

IN POLEN

De « Dziennik Narodowy » meldt, dat de bezettende mogendheden binnen kort een algemeene politieke amnestie in het koninkrijk Polen zullen afkondigen.

NEDERLAND EN DE ENTENTE

De « Nederlander » schrijft:

Het « Nieuws van den Dag » schrijft, naar aanleiding van de grint-kwestie en de komst van 16.000 invalide gevangenen, o.m.:

Maar zestienduizend nieuwe gasten, dat beteekent zestienduizend broodkaarten minder voor onze langzamerhand ondervoed rakende hard werkende arbeiders, voor onze jeugd die in den groei is; dat beteekent voor ons allen minder melk enz., en ten deele weer verergering van den woningnood, die in den aanstaanden Winter bedenkelijke afmetingen dreigt aan te nemen. Maar in de hoofds ad moet men onbewoonbaar verklaarde woningen weer in gebruik nemen voor onze armen. En als men dan bedenkt, dat het de landgenooten van diezelfde beklagenswaardige vreemde « stumpers » zijn, die onze eigen stumpers tot zwaarder te dragen ellende brengen; die door machtsmisbruik en met verkrachting van onze rechten, aan het Nederlandsche volk een deel zijn levensonderhoud en noodige grondstoffen onthouden, en zich tegelijkertijd voor hun onderdanen de gastvrijheid, en barmhartigheid van dat in-de-engte-gedreven Nederland laten aanleunen — dan begrijpt men toch niet, dat de regeeringen van deze groote mogendheden niet in den grond zinken van schaamte.

De Londensche korrespondent van de « Telegraaf » had nog een berichtje: de regeeringen van België en Frankrijk zouden volkomen instemmen met Engeland's dwangmaatregel tegenover ons.

Dat verdient opheldering. Frankrijk laten wij daar, maar de regeering van België!

... Moeten wij dàt ook nog verdragen, terwijl wij in de laatste twee jaar 15 millioen hebben uitgegeven voor Belgische « beklagenswaardige stumperds », om niet te spreken van de verergering van den woningnood en de vergiftiging van een deel onzer pers, wegens het herbergen van Belgen die nu niet juist tot de stumpers behooren?

Wij hopen dat dit bericht, dat op ons publiek een allerminst likken indruk moet maken, afdoend wordt tegengesproken. Of verbeeldt men zich te Havre, dat wij Hollanders er toe te brengen zijn, krom te liggen en de hand te kussen die ons kwelt en worgt?

De gebeurtenissen in Rusland

Verontrustende geruchten

Kenen, 20 Oktober. — Blijkens de « Kölnische Zeitung » is er, volgens St-Petersburgsche bladen, een stroom verontrustende geruchten in omloop.

Op Newski Prospekt kwam het Donderdag, naar aanleiding van het nieuws over de Russische nederlagen, tot herrie op groote schaal, waartegen de regeeringstroepen, die daartegen te keer gingen, machteloos stonden. Er klonken vele uitroepen ten nadeele van Engeland. Eindelijk nam de menigte een motie aan, die de regeering met de meeste klem aanspoort, op de geallieerden-konferentie te Londen het onverwijld sluiten van een algemeenen vrede te bespleiten.

Volgens Russische berichten staat het bij de regeering vast, St-Petersburg onmiddellijk te verlaten. De « Bersjewja Wjedomosti » meent: Nooit was voor de Russische Oostzeevloot de beslissende strijd zoo nabij. De toestand is op het oogenblik hoogst ernstig. De volgende dagen moeten de beslissing brengen.

Verdere militaire maatregelen

Berlijn, 21 Oktober. — Naar luidt de « Berliner Lokalanzeiger » meldt « Ag Est » uit Stockholm dat naar een bericht uit St-Petersburg, de regeering haar inzicht te kennen gaf Kroonstadt en Baltinhport te ontruimen.

De Sowiets en de Vrede

Berlijn, 21 Oktober. — Over de vredesvoorstellen van den Raad van arbeiders en soldaten voor de konferentie der geallieerden, laat de « Vossische Zeitung » zich als volgt uit:

De onderrichtingen bevatten een volledig vredesprogramma, dat tegenover de bondgenooten moet doorgevoerd worden. Dit zal den Russen geen gemakkelijke taak zijn. Men mag het feit niet uit het oog verliezen dat het er voor de Sowiets om gaat de demokratische leer streng na te leven en natuurlijk gaapt er tusschen deze theoretische erkenning en de omzetting daarvan in de praktijk een kloof, die eerst door onderhandelingen gedempt worden moet en ook gedempt worden kan.

Binnenland

HET SOCIALISME EN DE VLAAMSCHE BEWEGING

EEN PRACHTIG GESLAAGDE MEETING IN DEN MINARD-SCHOUWBURG

2000 Gentenaars juichen Jef Van Extergem toe

Verleden Zaterdag, 20 Oktober, kwam Jef Van Extergem, uit Antwerpen, onze debatavonden inleiden.

Eerst en vooral, weten de talrijke lezers van buiten Gent waarin de Gentsche debatavonden bestaan? Om de week — den Zaterdag — grijpt in een bepaald lokaal eene meeting plaats over een of andere brandkwestie die aanleiding kan geven tot redetwisten en gedachtenwisselen. Het doel der meetings is tweeërlei: de menschen voorlichten, en belanghebbenden in de gelegenheid stellen te leeren « voor de vuist » spreken en hunne gedachten voor het publiek te ontwikkelen.

De poppen gingen aan 't dansen vóór acht dagen, toen prof. Prenau — te Gent best gekend onder den naam van Steven Boersen — kwam spreken. En nu Jef Van Extergem kwam stond heel 't kraam onderste boven...

't Was in de Minardschouwburg dat de jonge, knappe volksredenaar zijne batterij opgesteld had. Minstens — en ik steun op het woord « minstens » — minstens 2000 Gentenaren waren opgekomen om hem te hooren spreken, ondanks door allerlei bijkomende omstandigheden vier maal van zaal was veranderd en de aanplakbrieven dus slechts een paar uren vóór de meeting begon, konden aangeplakt worden.

Na verklaard te hebben dat hij niet optrad in naam van een groep, maar wel in persoonlijken naam, brengt spreker aan de socialisten van de Artevoldestad den broedergroet van de Antwerpsche diamantbewerkers, metaalarbeiders, dok- en fabrieksknaven. Er zullen, aldus gaat Van Extergem voort, in de zaal wel toehoorders zijn die zullen denken: Waarom komt zulk een jonge snaak ons spreken over de plichten van de socialisten? Liever zag ik hier in mijne plaats een Huysmans, een Anseele, doch als de ouden versagen, dan is het de taak van de jongeren om in de bres te springen ter verdediging van wat juist en rechtvaardig is. En waarom springen wij in de bres? Omdat het ons tegen de borst stuitte als we hoorden hoe bij 't uitbreken van den oorlog de geesten misleid, de ons duurbaarste gedachten door onze aanvoerders verloochend werden. Ik herinner me nog de dikkussies die ik in 1914 met mijn onderwijzer had. Daarop gaf spreker ze in groote trekken weer. Voor het al te vrij uiten mijner meening zag ik me wehaast genoodzaakt de school te verlaten. Dan was ik nog een held; « Vooruit » nam een protestartikel nopens die kwestie op.

De stukken welke ik kort daarop aan « Vooruit » inzond, werden als hoofdartikels geplaatst. Een ervan, dat uitmunt in socialistisch heviigheid en getiteld is « Hoog de harten! », leest spreker voor en besluit dan: Dit alles was toch wel degelijk **aktivistisch socialism.** Doch ik begrijp, geachte toehoorders, dat gij u reeds zult afgevraagd hebben: Wat heeft dit alles te maken met **aktivistisch flamingantism?** Welnu, dit zal u heel duidelijk worden.

Kort na mijn artikel « Hoog de Harten! », begon de Vlaamsch-aktivistische beweging met verwoedheid. Ik las, onderzocht, wikte en woog en wierp me weldra in die beweging die me eerlijk toescheen, omdat ze rechtvaardig is. In vriendenkring werd me opgeworpen dat die beweging verdeeldheid onder de Belgen bracht, dat we in het Duitsch belang werkten, — maar brachten de artikels van « Vooruit » ook geen verdeeldheid onder de Belgen, en de voorzitter van den Antwerpschen Diamantbewerkersbond, die regelmatig passen bekwam om naar Holland te gaan, heeft die door het belang der Antwerpsche diamantbewerkers te dienen, ook niet een ander belang gediend?

Na een krachtig pleidooi voor de Gentsche Hoogeschool, wijdt spreker er breedvoerig over uit dat, evenals de strijd van de arbeiders tegen de kapitalisten, de kamp van het Vlaamsche volk tegen de Belgische regeering slechts een kwestie van « macht » is, en trekt daaruit de slotsom: « Daarom, socialaal-demokraten, wilt gij niet in tegenstrijd handelen met de thesis van den proletarischen klassenstrijd, waarop geheel de socialistische theorie berust, — moet gij de zijde kiezen van de Vlaamsche aktivisten. »

De passieven zeggen dat wij nu moeten zwijgen, maar dat we, na den oorlog, desnoods met de wapens in de vuist, ons recht zullen afdwingen. Zij wenschen dus een inwendigen burgeroorlog na den huidigen wereldbrand! Is het niet veel verkieslijker er van nu af reeds voor te ijveren om na den oorlog voor een zoo zuiveren toestand mogelijk in ons land te staan, om dan met al onze krachten te kunnen ijveren voor den ekonomischen heropbloei van Vlaanderen in de eerste, en van België in de tweede plaats? Ten andere, het is zinneloos te denken dat de Belgische regeering ons na den oorlog recht zal laten weervaren. Om daarvan overtuigd te wezen, hoeft men maar eens even na te gaan wat er al niet gedaan is voor het Algemeen Stemrecht zonder dat het verwezenlijkt is.

Er zijn gezellen die thans zonder blozen durven beweren dat we hier in het meest-demokratische aller landen leefden en de Vlaming er niet benadeeld werd tegenover den Waal.

Hier geeft spreker enkele uittreksels uit het werkje « Vlaanderens Weezang ». Men zegge niet: « Vlaanderens Weezang » is overdreven! Hier heb ik een socialistische brochure van vóór den oorlog, waarin, met cijfers aan de hand, bewezen wordt dat België het achterlijkste land van Europa is. Zulk België willen we niet terug, of is dat nu alles zoo meteens veranderd? Maar wat is er toch omgegaan, dat onze leiders zoo al met eens patriotisch geworden zijn? Dat ze nu arm aan arm gaan met de « bloedhonden », de « moordenaars », die in 1893, 1902 en 1912 op onze broeders deden schieten? Wat is dat alles?

Ik heb hier een plakbrief op 21 Juli 1914 in Antwerpen uitgeplakt, waarin het nationaal feest op een onbarmhartige wijze afgeranseld werd; ik heb hier een brochuur waarin Kamiel Huysmans vóór den oorlog de omwenteling van '30 zoo klein staat als 'k weet niet wat. En nu, nu heeft dat alles opgehouden; nu stappen die gezellen socialisten te Stockholm o.m. achter de Belgische driekleur, « de vlag van het recht »... Het woord is van Huysmans.

En de bewijzen volgen elkaar op.. een film van tegenstrijdigheden, waarin bijna alle socialistische leiders vervallen zijn.

Edw. Anseele moet het ook duur bekoopen! Stellig zullen zijn ooren getuit hebben! Anseele ook heeft kazak gekeerd, sakkert en dondert op « die » Duitschers, omdat hij daaruit meent munt te slaan. Daarop haalt spreker een stichtend staaltje aan hoe... « Duitschhatend » Anseele achter de schermen is!

Wij aarzelen niet te bekennen dat wij met den vijand der Entente en der Belgische regeering samenwerken, doch het is voor het heil van ons volk. Onze belasteraars nochtans kruipen zich het vel van den buik voor de bezettende macht, en tot staving geeft Van Extergem lezing van een brief door de Antwerpsche harmonie « De Werker » aan de Duitsche bezetting gericht en opgesteld in den meest kruiperigen vorm. Of is gelachen werd!...

Verder spreekt Jef Van Extergem over de socialistische krijgsgevangenen in Duitschland, die met ons, aktivisten, voelen, maar niet durven spreken, omdat ze de partijwraak op familieleden vreezen die in België zijn. Evenwel, één trotsceert alles: het is A. Van der Donckt, sekretaris van den Bond der Vl. Soc. Jonge Wachten. Lezing wordt gegeven van een door dezen kranigen jongen gezonden brief.

Verder verklaart spreker, alhoewel volledig eens zijnde met het nagtoe door den Raad van Vlaanderen nagestreefde doel: de volledige doorvoering der Bestuurlijke Scheiding, — hij nochtans innig hoopte dat de Raad van Vlaanderen, zoo haast mogelijk een openbaar, — d.i. parlementair, — lichaam worde, waarop niet alleen de aktivisten, maar tevens het « geheele Vlaamsche volk » kontrool kan uitoefenen. Aldus zouden de zuiver-principieele en meest-revolutionaire sociaal-demokraten er ook zitting kunnen in nemen. Thans zijn er die daartegen opzien, omdat zij van oordeel zijn dat ons volk al mag weten wat wij doen en een socialist geen zitting kan nemen in een geheim lichaam, — gelijk o.a. een regeering, — hoe rechtvaardig zijn bedoelingen ook wezen.

Deze kranige rede wordt ongeveer als volgt besloten: Wij willen geen verdeeldheid verwekken tusschen de arbeiders; wij willen integendeel toenadering tusschen katholieke, liberale en socialistische arbeiders tegen den gemeenschappelijken vijand: het kapitalisme. We huldigen de spreuk van Karl Marx: « Arbeiders aller landen, vereenigt u! » Sluit u nochtans aan bij de minderheidsfraktie, om een blok te kunnen vormen tegen de franskiljonsche drijverijen der partijleiders. Minderheidsfraktie beteekent niet scheuring. Ziet maar naar Frankrijk. De vrede nadert; daarom allen aan 't werk om tegen dien tijd klaar te staan met de verwezenlijking van ons Vlaamsch ideaal!

Door aldus te handelen, blijven we in volledige overeenstemming met de besluiten op al de internationale socialistische kongressen aangenomen: « de vrije kultureele, ekonomische en politieke ontwikkeling van alle volkeren ».

Leve Vlaanderen!

Leve de werkers-internationale!

Leve, leve lang de sociaal-demokratie!

Een storm — een « echte » — van toejuichingen breekt los. Geestdrift zonder einde!

Van Extergem, jongen, ge hebt te Gent een succes behaald zooals er zelden een redenaar behaalde. « En zulk 'ne jonge lekspek! » hoorde ik achter mij zeggen. Het bewijst dat alle kracht uit een alle toekomst aan de jeugd behoort!

Bijna 2 1/2 uren sprak Van Extergem!

't Werd te laat om nog een debat te houden, en, op voorstel van een menheer — socialist-anarchist — die malgré bon gré ook 'ne keer wilde spreken, werd besloten het debat op veertien dagen te verschuiven, want Zaterdag komt een andere spreker. 't Zal er ook spannen, dien avond!

Jo. Hilde.

* * *

Doodelijk ongeluk. — Aan den overgang van den spoorweg op het uitgaande der Frère Orbanlaan, is een schrikkelijk ongeluk gebeurd. De koetsier Albert Anné, oud 39 jaar, de spoorbaan met zijn rijtuig overstekende, werd door een aansnellenden tram gevat. De koetsier werd op den slag gedood en verschrikkelijk verminkt. Het lijk werd naar het doodenhuis der Bijloke overgebracht. Anné laat drie minderjarige kinderen achter, oud 12, 6 en 4 jaar.

— De genaamde Nathalie Bockstaele, oud 34 jaar, wonende Karel-Lodewijk Dierickxstraat 36, is op de Plezantevest door een automobiel omgeworpen. De ongelukkige, die maar het hospitaal werd overgebracht, is aldaar bezweken.

Diefstal. — In den nacht is men door middel van valsche sleutels binnengedrongen, in de Centrale Keukens der stad, Hoogpoort, 38. De volgende koopwaren werden ontvreemd: 425 kg rijst, 200 kg smeut, 41 kg witte bloem, 15 kg gezouten spek, enz.

Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde. — Gewone algemeene vergadering op Woensdag 24 Oktober, om 4 1/2 uren, in het lokaal, Lakenhalle.

St-Amandsberg. — **Boter.** — Dinsdag, van 1 1/2 tot 4 1/2 uren, voor de nummers 3226 tot 3661.

Dringende oproep tot alle Vlamingen! — Zaterdag 3 November, viert de Hoogeschool haar honderdjarig bestaan. De Hoogeschool werd aan Vlaanderen geschonken door een Nederlandschen vorst. Zij werd aan Vlaanderen ontrukt door een Franschgezinde staatsmacht. In oorlogstijd heeft het Vlaamsche volk ze heroverd op zijnen vijand, het franskiljonisme. De tijd heeft het voor ons, Vlamingen, weggeleid, dat wij de stichting der Hoogeschool, als Vlaamsche Hoogeschool, kunnen vieren.

De dag van het eeuwfeest moet een triomfdag zijn voor het Vlaamsche volk. Een grootsch kunstfeest wordt op touw gezet onder de leiding van Vlaanderen's talentvolsten toondichter, den heer Lieven Duvosel. De inrichters doen een krachtigen oproep tot alle mannen, vrouwen en kinderen om een werkdadig deel te nemen aan het feest.

Een prachtig koor zal uitgevoerd worden. 200 kinderen, 500 mannen en vrouwen zijn noodig!

Vlaamsche kringen der stad, richt een oproep tot uwe leden!

Vlaamsche mannen en vrouwen, jongelingen en meisjes, gedenkt uwen plicht!

Ouders, stuurt ons uwe kinderen!

De eerste herhaling voor de kinderen heeft plaats Woensdag a.s. in een verder te bepalen lokaal. (Nieuwe Gentsche Courant.)

DOOR VLIEGERBOMMEN GEDOODE EN GEWONDE BELGEN

I. HEULE. — Raid van 27 September 1917:
Gewond: Dewulf Adrome, Delombaerde G., Demyere Viktor.

II. KORTRIJK. — a) Raid van 28 September 1917:
Gewond: Malfait Cyriel, 49 jaar, Meenensche steenweg (zwager in het Belg. leger); Malfait Julia, 17 jaar, Meenensche steenweg;

b) Raid van 5 Oktober 1917:
Gedood: Debbaudt Maria Eugenia Paulina, kloosterzuster. Groeninghenlaan.
Gewond: Desmedt Kamiel, 57 jaar, Oudenaardsche-Heirweg;

III. MEENEN. — Raid van 28 September 1917:
Gewond Delannoy Hermenie, 32 jaar (neef in het Belgisch leger).

UIT LIER

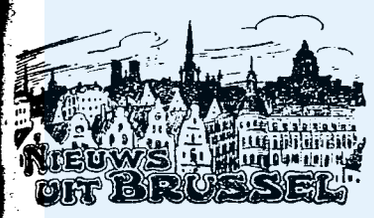
Leesavond. — Woensdag avond om 8 1/2 T. U., leesavond door de gekende tooneelkundige Gustaaf Briers. Hij zal het meesterstuk van Raphaël Verhulst voordragen: « Jezus De Nazarener ».

De tooneelliefhebbers op post!

Inkoom vrij. Lokaal « Eiken Boom », inkoom Mechelschestraat.

UIT HENEGOUWEN

DOORNIK. — Carbonelle gaat in beroep. — Onze lezers zullen zich deze zaak, welke grooten ophef maakte, nog wel herinneren. Al de beschuldigden werden zwaar gestraft. Carbonelle gaat in beroep. De zaak zal dus voorkomen vóór het Brusselsch Beroepshof. Wij zullen onze lezers inlichten over het verdere verloop van dit proces.

Groeningerwacht van Brussel.— Dinsdag, 23 dezer, om 8.30 uur, gewone algemeene vergadering.

Allen op post!

De valsche politieagenten. — Zaterdag in den namiddag, boden zich twee personen in een verkenssla chterij van Schaarbeek aan, om opeisschingen te doen, en namen voor 1400 frank vet in beslag. De verkensslachter bood 100 mark aan om het vet niet aan te slagen. Na eenig tegenstribbelen namen de heeren de som aan en verdwenen.

— Een gelijkaardig feit wordt gemeld uit Sint-Joost-ten-Oode, Liederkerkenstraat. Daar hadden de... «politieagenten» een stock zeep opgeëischt, en de handelaar bood hen 500 mark aan. Zij namen aan.

Goede vangst. — De politie van Schaarbeek heeft de hand gelegd op een der schurken die sinds eenigen tijd op de gemeubeleerde kamers een oneerlijk snelletje uitoefenden. De aangehoudene is een zekere T..., hotelbediende. Hij wordt beschuldigd menigvuldige diefstallen te hebben bedreven.

Volkskunstavond te Anderlecht. — Men verzoekt ons de volgende veranderi g aan de door ons opgenomen mededeeling over dien avond toe te brengen:

Het feest heeft plaats «Au pavillon d'Anvers», Pleinplaats, 23, Anderlecht, (nabij de kerk).

De aandacht van het publiek wordt nadrukkelijk gevestigd op de zaal, waar het kunstfeest plaats heeft. Daar de Renaissance-schouwburg voor het oogenblik gesloten is, was men genoodzaakt een andere zaal te nemen.

Een klachtenbureel. — Op 5 November a. s. zal in het huis n. 7 van de Loxumstraat een nieuw bureel geopend worden dat in het bijzonder al de klachten van het publiek in ontvangst zal nemen en onderzoeken aangaande de toepassing van het toelatingsbarema tot al de werken van steun. Brusselsche Spijshuizen, burgerlijke kantienen en andere soortgelijke inrichtingen die toelagen van de openbare besturen genieten. De veelvuldigheid der geschillen tusschen de inschrijvingsdiensten der werken en het publiek hebben de oprichting noodig gemaakt van dit bijzonder organisme, waarvan kan voorzien worden dat het heel wat te doen zal hebben.

Spreekbeurten voor 25 Oktober 1917:

BRUSSEL, 16, Groote Markt: heer Van Gompel, onderwijzer.

BRUSSEL, 70, Broekstraat: heer L. Peremans, onderwijzer.

GANSHOREN, 1, de Rivierenstraat: heer Peeters, onderwijzer.

ST.JOB, 341, St. van St-Job: Mej. G Wallaert, onderwijzeres.

Door de duurte van papier en drukbenoodigdheden en ten einde ons Kinderliedenboekje zooveel mogelijk aan de jonge toehoorders van Kinderuurtjes kosteloos te kunnen schenken, zien wij ons verplicht de prijzen er van wat te verhoogen.

Deze zullen zijn: 50 fr. voor 100 boekjes; 27.50 fr. voor 50 boekjes; 16,25 fr. voor 25 boekjes; 0.75 fr. voor 1 boekje.

Wij hopen dat deze verandering de Vlamingen niet zal weerhouden en dat ons Kinderliederboekje in alle Vlaamsche gezinnen zal binnendringen. De bestellingen kunnen gedaan worden in ons lokaal Groote Markt, 16.

Weerkundige waarnemingen van Ign. J. H. Niesman, gezichtkundige, Lange Nieuwstr., 50.
Maandag 22 Okt. (5u. nam.).

Barometer: gisteren 767 m/m, heden 765. — Thermometer Celsius (binnen): maximum 14 gr., minimum 12 gr. boven vriespunt. — Vochtigheidsmeter: 90. — Wind: Zuid-West. — Waarschijnlijk te verwachten: Veranderlijk weer.

Voor morgen Dinsdag: Zon op 7,34, onder 5,54 Torenuur.

Eerste kwartier: heden.
Volle maan: 30 Oktober.

Gevonden: geldbeugel, inhoudende: marken, pasgeld en een gedenkenis. Terug te bekomen bij K. Van de Poel, Lange Scholiersstr., 82.

Gepikt. — Van Paulina Nuyens, wonende Handelslei, werd haar lederen handzakje, een geldbeugel met 18 frank en twee zilveren kettingen met kenteeken inhoudende, gepikt.

— Van Jozefina Cornelis, wonende in de Ellermanstraat, werd haar zwart fluweelen handzakje, een som geld inhoudende, gepikt.

Inbraak. — In den nacht van Zaterdag op Zondag drongen onbekende dieven langs het openstaande venster in het magazijn van de Soepbedeeling-Afdeeling van het Antwerpsch Komiteit en ontvreemdden er 60 à 70 kgr. ajuin. De dieven namen op de komst van de politie de politie de vlucht en lieten den stoetwagen met den ajuin achter.

Diefstal. — Eergisteren avond, tijdens de afwezigheid van de bewoners, zijn onbekende dieven door middel van braak binnengedrongen in een huis de Nassaustraat, en hebben er ten nadeele van Van der Auderaa ongeveer 50 sigaren en 12 paar nieuwe zwarte vrouwen- en kinderschoenen, en ten nadeele van Coppens een som van 100 frank in zilveren geld en 2 Antwerpsche loten ontvreemd.

Lijk opgevischt. — Eergisteren werd aan de vlotbrug het lijk opgevischt van een onbekend mansperso n. Het lijk verkeerde in staat van ontbinding.

Diefstallen. — Van Passen, op den Vaartdijk-Zuid, werd een stoetwagen op veeren gestolen.

— Van het schip van Van Oostrom, gemeerd op nummer 34 van het Kempisch dok, werden een partij eetwaren, kleer- en ondergoed ontvreemd.

— Bij Monnoyeur, in de Sint-Antoinisstraat, werden acht gewatteerde bedsprei en gerobberd.

Bedeeling van spek op de Vischmarkt. — Dinsdag 23 Oktober, bedeeling van spek voor Wilrijck-Hoboken.

Bedeeling van ajuin en eieren op de Vischmarkt. — Woensdag 24 Oktober, voortzetting van de ajuin- en eierenbedeeling voor de nummers van 1 tot 10.000; Donderdag, 25 Okt., 10.001 tot 20.000.

Af te leveren rantsoenen: een ei per persoon tegen 0.40 fr. het stuk; 250 gr. ajuin tegen 55 centiem (6 rantsoenen hoogstens per gezin).

Kontrool der gezinskaarten. — Te beginnen van 29 Oktober a.s. moeten de houders der gezinskaarten van 60.001 tot 65.000, zich aanbieden op de Kunstler, 74 (ingang langs de St-Jorisvest), ten einde het ingeschreven aantal personen te kontroleeren. De identiteits-bewijzen van de personen boven de 15 jaar moeten meegebracht worden; voor de kinderen beneden de 15 jaar volstaat het huwelijksboekje der ouders.

Bijrantsoen brood. — De bedeelingen van het bijrantsoen brood voor het tijdstip van 21 Oktober tot 3 November ingegrepen (70 gr. × 14 = 980 gr. per persoon, tegen 0.61 fr.) hebben plaats:

Eerste bedeeling:

1ste wijk (lokaal Blindenstr., 18): Woensdag 24 Oktober: van 1 tot 15.000; Donderdag 25: van 15.001 tot 30.000; Vrijdag 28: van 30.001 tot 45.000; Maandag 29: van 45.001 tot einde.

2de en 7de wijken (lokaal Peter Benoit, Handelslei): Woensdag 24: van 1 tot 10.000; Donderdag 25, van 10.001 tot 20.001; Vrijdag 26: van 20.001 tot 32.000; Zaterdag 27: van 32.001 tot 48.001; Maandag 29: van 48.001 tot einde.

3de en 4de wijken (lokaal Bunge, St-Jansk aai) Woensdag 24: van 1 tot 11.000; Donderdag 25, van 11.001 tot 21.000; Vrijdag 26: van 21.001 tot 37.000; Zaterdag 27: van 37.001 tot 53.000; Maandag 29, van 53.001 tot einde.

5de en 6de wijken (lokaal Thalia, Carnotstr.): Woensdag 24: van 1 tot 10.000; Donderdag 25, van 10.001 tot 20.000; Vrijdag 26, van 20.001 tot 32.000; Zaterdag 27, van 32.001 tot 48.000; Maandag 29, van 48.001 tot einde.

8ste wijk (lokaal Telefoon, Boudewijnstr.): Woensdag 24, van 1 tot 12.000; Donderdag 25, van 12.001 tot 22.000; Vrijdag 26, van 22.001 tot 33.000; Zaterdag 27, van 33.001 tot 51.000; Maandag 29, van 51.001 tot einde.

9e wijk (lokaal Schietbaan, Bernardsche steenweg): Woensdag 24, van 1 tot 2000; Donderdag 25: van 2.001 tot 15.000; Vrijdag 26: van 15.001 tot 30.000; Zaterdag 27, van 30.001 tot einde.

10de wijk (lokaal St-Jan, St-Jansplaats): Woensdag 24, van 1 tot 7.000; Donderdag 25, van 7.001 tot 13.000; Vrijdag 26, van 13.001 tot 23.000; Zaterdag 27, van 23.001 tot 39.000; Maandag 29: van 39.001 tot einde.

Tweede bedeeling:

1ste wijk: Dinsdag 30 Oktober, van 1 tot 30.000; Woensdag 31, van 30.001 tot einde.

2de en 7de wijken: Dinsdag 30, van 1 tot 50.000; Woensdag 31, van 50.001 tot einde.

3de en 4de wijken: Dinsdag 30, van 1 tot 30.000; Woensdag, van 30.001 tot einde.

5de en 6de wijken: Dinsdag 30, van 1 tot 30.000; Woensdag 31, van 30.001 tot einde.

8ste wijk: Dinsdag 30, van 1 tot 30.000; Woensdag 31, van 30.001 tot einde.

9de wijk: Dinsdag 30, van 1 tot 10.000; Woensdag 31, van 10.001 tot einde.

10de wijk: Dinsdag 30, van 1 tot 20.001; Woensdag 31, van 20.001 tot einde.

UIT BORGERHOUT. — Wintervoorraad aardappelen. — Het kollege van Burgemeester en Schepenen brengt ter kennis der bevolking dat de aflevering van aardappelen als wintervoorraad voor de maanden November en December zal voortgezet worden op de volgende dagen, telkens van 9 tot 1 en van 3 tot 5 uur.

Maandag 22 Oktober voor de dragers der rantsoenboekjes van 1 tot 2000; Dinsdag 23, van 2001 tot 4000; Woensdag 24, van 4001 tot 6000.

De dragers van rantsoenboekjes met hoogere numers komen later aan de beurt en zullen bij tijds verwittigd worden.

Het rantsoen is vastgesteld op 12 kgr. per persoon aan 3 fr. per rantsoen.

Al de gezinnen die dit jaar nog geen voorraad bekwamen zullen bedeeld worden.

Aardappelplanters, die een volledig rantsoen hebben ingeoogst blijven uitgesloten. Met de onvoldoende opbrengst van sommige gronden zal evenwel rekening gehouden worden.

De aardappelen moeten afgehaald worden in de gemeentemagazijnen der Raapstraat (veiligheidswacht) dadelijk na de betaling. Voor de thuisbestelling wordt nochtans gezorgd mits de vervoerkosten te betalen vastgesteld op 50 centiem onder de 50 kgr.; boven dit gewicht moet 1 fr. betaald worden.

Zelfmoord. — In een afspanning van de Turnhoutsche baan, alwaar hij den nacht doorbracht, heeft de 55-jarige D... uit Mortsel, zelfmoord gepleegd door zich te verhangen aan den kapstok.

UIT BERCHEM. — Wintervoorraad van aardappelen. — De inschrijvingen voor wintervoorraad van aardappelen zullen plaats hebben in de bureelen Grooten Steenweg, 206 (ingang Hoogstraat), telkens van 9 tot 1 en van 3 tot 5 uur, op de volgende dagen:

Maandag 22 Oktober, de dragers der rantsoenboekjes van nummer 2001 tot 2600 in den voormiddag, en des namiddags die van 2601 tot 3000; Dinsdag 23, voorm. van 3001 tot 3600, nam. van 3601 tot 4000; Woensdag 24, voorm. van 4001 tot 4600, nam. van 4601 tot 5000; Donderdag 25, voorm van 5001 tot 5600, nam van 5601 tot 6000; Vrijdag 26, voorm. van 6001 tot 6600, nam. van 6601 tot 7000; Zaterdag 27, voorm. van 7001 tot 7600, nam. van 7601 tot einde.

Het rantsoen is vastgesteld op 12 kgr. per persoon aan 3 fr. per rantsoen voor de maanden November en December.

De nummerregeling zal zeer streng toegepast worden en de betaling met gepast geld is verplichtend op vertoon van het rantsoenboekje.

De aardappelen moeten afgehaald werden de voor- en namiddagen op de kwijtschriften aangeduid.

De inweners, die aardappelen geplant hebben zijn van de bedeeling uitgesloten.

Vleesch. — Gedurende de inschrijvingen voor de aardappelrantsoenen worden ook die voor het vleesch aangenomen, Groote Steenweg, 206.

Pruimengelei. — Pruimengelei is te bekomen in de Bakkersstraat, telkens van 9 tot 1 en van 2 tot 5 uur, op de volgende dagen:

Maandag 22 Oktober, voormiddag van 5001 tot het einde, namiddag van 3501 tot 3500; Dinsdag 23, voorm. van 1501 tot 3500, nam. van 1 tot 1500.

De prijs per kleine bokaal is vasgesteld op 80 centiem. Is de voorraad uitgeput dan wordt voortgegaan met afleveren van kunsthonig tegen 70 centiem.

De gezinnen van 1 tot 2 personen hebben recht op 1 rantsoen; van 3 tot 4, 2 rantsoenen; van 5 en 6, 3 rantsoenen; van 7 en 8, 4 rantsoenen; van 9 en 10, 5 rantsoenen, en boven de 10, 6 rantsoenen.

Bevoorradingsdienst. — Voor de tweede helft van Oktober is verkrijgbaar 200 gram reuzel tegen 80 centiem per persoon; 100 gr. rijstvlokken tegen 12 centiem en 75 gr. koffie tegen 45 centiem. Deze koffie moest eigenlijk in de tweede helft van September bedeeld zijn.

De magazijnen zijn toegankelijk telkens van 9 1/2 tot 1 en van 2 1/2 tot 4 uur op:

Maandag 22 Oktober in den voormiddag voor de dragers der nummers 1001 tot 1350, namiddag van 1351 tot 1500; Dinsdag 23, voorm. 1501 tot 1850, nam. 1851 tot 2000; Woensdag 24, voorm. 2001 tot 2350, nam. 2351 tot 2500; Donderdag 25, voorm. 2501 tot 2850, nam. 2851 tot 3000.

De roode nummers der gezinskaarten worden gevolgd.

Mossels. — Versche mosselen zijn van heden af te bekomen tegen 25 cent. het kilo in de volgende aangesloten vischwinkels zoolang de voorraad strekt: Baute, Terlinckstraat, 43; Jan Tijn, Weidestraat, 47; Wwe Van den Bergh, Barreelstraat, 29.

Peeën (wortelen) en ajuin. — Alle dagen zijn wortelen en ajuinen te bekomen in de gemeentemagazijnen der Bakkersstraat, zoo lang de voorraad strekt.

Kolen. — In het magazijn der Veldstraat worden gas- en steenkolen ter beschikking gesteld van de ingeschrevenen der soepbedeeling. Er zijn te verkrijgen 30 kgr. gas- en 35 kgr. steenkolen voor de maand September.

De niet ondersteunden moeten ze afhalen in de volgende orde:

Dinsdag 23 Oktober, voormiddag van 1 tot 240, namiddag 241 tot 400; Woensdag 24, voorm. 401 tot 640, nam. 641 tot 800; Donderdag 25, voorm. 801 tot 1040, nam. 1041 tot 1200; Vrijdag 26, voorm. 1201 tot 1440, nam. 1441 en hooger.

De ondersteunden: Zaterdag 27 Oktober, voorm. 1 tot 240, nam. 241 tot 350; Maandag 29, voorm. 351 tot 590, nam. 591 tot 700; Dinsdag 30, voorm. 701 tot 940, nam. 941 tot 1050; Woensdag 31, voorm. 1051 tot 1290, nam. 1291 tot 1400; Zaterdag 3 November, voorm. 1401 tot 1640, nam. 1641 tot 1750; Maandag 5, voorm. 1751 tot 1990, nam. 1991 tot 2100; Dinsdag 6, voorm. 2101 2340, nam. 2341 tot 2450; Woendag 7, voorm. 2451 tot 2690, nam. 2691 tot 2800; Donderdag 8, voorm. 2801 en hooger.

Opgepast. — Te beginnen met 3 November zal het gemeentemagazijn der Frans Van Hombeeckplaats open zijn van 9 tot 2 torenuur, 's Zaterdags van 9 tot 12.

's Namiddags zal het magazijn dus gesloten blijven.

Brievenbus

Een groep vurige aanhoorders der vroegere voordrachten. — In een onzer vorige nummers werd aangekondigd eene reeks voordrachten te geven door Dr. Peetermans over «Ontdeedkunde». Die lessen worden gegeven 's Woensdags, op 24, 31 Oktober, 7, 14, 21, 28 November, 5 en 12 December, in de Studiezaal van het Koninklijk Atheneum te Antwerpen, telkens te 9 1/2 Torentijd. De voordrachtavonden gaan dus voort. We zullen uw verzoek den heer voorzitter overmaken.

K. A. — Ja, gij hebt 6 fr. 25 gestort voor het Van der Meulen-Fonds en hr L. M. 5 frank. Al de namen kunnen niet tegens verschijnen!

J. H. — Het is inderdaad bevreemdend. Uw verslag ontvingen wij verleden Zaterdag. Het zou ook ons aangenaam zijn daar eens met U in den breede over te spreken. Donderdag, Vrijdag en Zaterdag van iedere week kunt gij ons vinden Citadellaan, 110. — M.

R. P. Laken. — Ontvingen uw mandaat en nemen nota van uw nieuw adres. Ook 't mandaat van Mej. F. is ons onlangs toegekomen. 't Adres er op vermeld achter uw naam is echter Bankstr., 5. Uw naam zal eerstdaags wel verschijnen.

F. M. J. A. — Uwe gift in dank ontvangen. Volgende krijgsgevangene ontvangt een 3 mnd. abonnement: Kamiel Vermandere, krijgsgevangene, 1e linie, Soltau (Oberhode).

Financieele en Ekonomische Mededeelingen

ALGEMEENE MAATSCH. VAN BELGIE

Staat van het Notendepartement op 11 Okt. 1917

Aktiva:

Metaalvoorraad en Duitsch geld	26.168.102,62
Saldo in het buitenland	447.296.695,28
Beleend tegen buitenl. tegoed	90.885.996,95
Beleend tegen bons der Belgische provinciën (luidens de voorschriften)	480.000.000,—
Wissels en cheques op Belgische plaatsen	100.430.568,78
Beleend tegen binnenl. effekten	2.684.162,—
Diverse aktiva	25.248.535,85
Totaal fr.	1.172.714.061,18

Passiva:

Bedrag der biljetten in omloop	1.045.275.617,—
Tegoed in overdrachtsrekeningen	91.945.073,17
Diverse passiva	35.493.371,01
Totaal fr.	1.172.714.061,18

Antwerpen, 22 Oktober 1917.

Antwerpen 1878, 85-86,10; id. 1903, 69-69,90; id. 1917, 104 1/2-105; id. kas ns, 101 3/4-102 1/2; Brussel 1905, 70-70,85; Gent, 65-67; Luik 1897 en 1905, 66-67; Congoloten. 93-95; Annuiteiten 3%, 82-82,90; Belg. rent 3%, 75,55-74,10; id. 3% Eng. uitg., 86-87; id. bons 4% 1917, 105 1/2-104 1/2; Cedulas, nieuwe, 117; id. L, 115 1/2 k.; id. K, 98 v.; id. goud, 108 1/2 v.; Argentijn 4 1/2, binnenl. en buitenl. 97-98; id. 1911, 96 1/2-97 1/2; Buenos-Ayres 4 1/2, 97 v.; Pavimentation, oude 89 v., nieuwe 91 k.; Brazilië 4 1/2 1883, 93 1/4-94 1/4; id. 4% 1910, 84 1/8-85 1/8; id. 1889, 84 3/8-85 3/8; id. Rescission, 84 1/8-85 1/8; id. 5% 1913, 97 1/4-98 1/2; Chili 5% 1911, 98 3/4-99 3/4; Chili 4 1/2 1889, 95 1/4 k.; Cuba 5%, 109 v.; Guatemala, 58-59; Venezuela 3%, 77 1/4-78 1/4; Uruguay 3 1/2, 77 1/2 k.; id. 5%, 98 v.; id. cedulas, 106 1/8-107 1/8; Mexiko 3% 58 3/4-59 3/4; id. 5%, 84 1/2 v.; id. 4% goud, 77 3/4-78 3/4; China 4 1/2 1898, 88 1/2-89 3/4; id. 5%, 99-100; Japan Raïw. 5%, 110 1/4-111 1/4; id. 4 1/2 1905, 128-129; id. 4% 1905, 104 1/2 v.; id. 1899, 91 3/8-92 3/8; Rusland 4% 1880, 70 1/2-71 3/4; id. Nicolas, 86 v.; id. 5% 1906, 90 1/2 v.; Roumenië 4% 1890, 87 1/2 v.; id. 1903-10, 72 1/2 v.; id. 1894, 73 v.; id. 1905, 72 3/4-73 3/4; id. 4 1/2 1915, 77-77 3/4; id. 5% 1903, 89-90; Hongarije goudrent, 72 3/4-73 3/4; id. 4% kronen, 59 1/2; Metalliéken en Nationalen, 61 1/2 v.; Portugal I, 57 1/2-57 3/4; Servië 4%, 65-65 1/2; Astra Romana, 1610; Boryslaw, kap. 70; Grosnyi, gew. 2600 v., pref. 2905; Nafta, div. 245 v.; Pétr. de Roumanie, kap. 166 1/2, div. 149 3/4; Deli-Moeda, kap. 308, div. 98 1/2; Federated, 822 1/2; Financière, 300; Galang, 6,55; Kalitengah, 74 3/8; Kuala, 176 1/4; Tjisalak, kap. 94, aand. 272 1/2; Sennah, 75 1/2; Telok-Dalam, 540 v.; Kuang, 109 1/4; Crédit Nat.Ind., pr.319 1/2; Banque belge prêts fonc., obl. 490-495; Crédit fonc. sud-amér., obl. 489-494, pref. 1092 1/2-1102 1/2; Edificadora, obl. 488-492; Liebig, gew. 610 v.; Electr. Anv., kap. 300-302 1/2; id. de l'Escaut, kap. 133 v.; Bahia-Blanca, 462 1/2-467 1/2; Union Minière, kap. 1924 k.; Tanganyika, akt. 128 1/4, obl. 237; Minerkat, 54 3/4; Congo belge, aand. 185 k.; Tramk. d'Anvers, div. 47 1/2; id. Rosario, kap. 88 1/2 v.; id. de Rotterdam, kap. 100 v.; Banque d'Anvers, 1645-1670; Banque Crédit Anvers., 415 k.; Crédit fonc. sud-amér., genot 1995-2010; Minerva, 290 v.; Crédit génér. du Canada, 1047 1/2; Générale belge argent., obl. 452 1/2-457 1/2; Hyp. du Canada, 487 1/2 v.; Immob. sud-américaine, pr. 1072 1/2 k.

BURGERLIJKE STAND VAN ANTWERPEN

Aangifte van overlijdens van 22 Oktober 1917

Mannelijk geslacht: H. Hoex, magazijnier, 44 j., echtg. van V. Audaert, Riemstr., 10; H. Feike, nachtwaker, 68 j., wed. van J. Van der Heyden, Rupelstr., 18; M. Pennent, elektriekhew., 52 j., echtg. van E. Schoofs, Victor Driessensstr., 64; C. Moons, borstelmaker, 43 j., echtg. van M. Goormans, te Deurne geh.; L. Van de Zande, handelaar, 51 j., echtg. van O. Van den Buicke, Korte Van Bloerstr., 10; F. Noujaar, klerk, 53 j., echtg. van E. Biart, Lge Leemstr., 9; 1 kind beneden de 7 jaar.

Vrouwelijk geslacht: M. Verschueren, 59 j., echtg. van P. Holstens, Palingbrug, 2; U. Roelants, z.b., 73 j., wed. van P. Timmermans, Vinkenstr., 48; C. Wesbroek, z.b., 76 j., wed. van P. Van Bauwel en van D. De Laet, Kloosterstr., 18; J. Raats, 45 j., echtg. van P. Janssens, Lange Dijkstr., 16; A. Aerts, z.b., 73 j., wed. van H. Van Berckelaer, Albert Grisarstr., 23; J. Van Heurck, 11 j., St-Antoniusstr., 39; A. De Backer, kleermaakster, 20 j., Deurnestr., 24; A. Van Host, z.b., 76 j., Karel Rogierstr., 10; C. Moses, z.b., 47 j., wed. van M. Conradi, Ommeganckstr., 1.

Overlijdens: Mann. gesl., 7; vrouw. gesl., 9, Totaal: 16.

Geboorten: Mann. geal., 4; vrouw. gesl., 4. Totaal: 8.

Laatste Uur

FRANSCH LEGERBERICHT

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, Maandag 22 Oktober. — Officieel:

In **België** hebben de Franschen dezen morgen aangevallen, links van het Britsche leger, op een front van een kilometer. De Fransche troepen die al hun doeleinden bereikten zijn gevoelig opgeschoten benoorden **Veldhoek**. Een aantal gevangenen zijn in de handen der Franschen achtergebleven. De Fransche verkenningsafdeelingen zijn op verschillende punten van het front ten Zuidoosten van **Sint-Kwintijn** in de Duitsche linies doorgedrongen, naar de hoeve **Mennejean** op, bij het **Panthéon** en in de streek van **Tahure**. De geschutstrijd is zeer levendig gebleven op heel het front van de **Aisne**. Duitsche overvallen tusschen **Reims** en **Cerny** in het vak van **Main de Massiges** leverden geen uitslag op.

Niets te vermelden op de rest van het front.

BULGAARSCH LEGERBERICHT

Sofia, Zondag 21 Oktober. — Officieel:

Macedonisch front: Op verschillende plaatsen aan het front leefde de artilleriebedrijvigheid op. Ze had bijzondere kracht ten Oosten van **Bitolia**, ten Zuiden van **Huma**, evenals tusschen het **Wardar**- en **Doiran**-meer. Daar ging het geschutvuur tot trommelvuur over. Een in de vijandelijke loopgrachten ten Westen van **Bitolia** waargenomen beweging werd door ons vuur onderdrukt.

Dobroedscha-front: Bij **Tulcea** vuurbedrijvigheid. Een nieuwe poging eener vijandelijke verkennersafdeeling zich op roeibooten den rechter **Wardar**-oever aan den zoom van het dorp **Perkenk** te benaderen, werd verijdeld.

Argentinië in Duitschland

Buenos-Aires, 21 Oktober. — De Engelsche regeering heeft den vroegeren Duitschen gezant, die zich in November aan boord van het stoomschip «Hollandia» naar een aan Duitschland grenzend land inschepen wil, een vrijgeleide toegezegd.

SPORT

BOKSEN

Groote boksmeeting in El Bardo

Heden, Dinsdag avond, te 8 Torenuur stipt, in El Bardo, St-Jacobsmarkt, heeft de buitengewone boksavond plaats, ingericht door de zoo gunstig gekende Sport-Hal van Antwerpen.

Als hoofdkampen, krijgen wij:

Ramaekers, Namen, 75 kg, tegen De Pauw, Antwerpen, 73 kg, in tien hernemingen van 3 minuten, handschoenen 4 onsen.

Jusseret, Luik, 66 kg, tegen Charpentier, Antwerpen, 61 kg, in 10 rds van 2 minuten.

4. Dupont, Brussel, 55 kg, tegen Vranken, Borgerhout, 56 kg, in 10 rds van 2 minuten.

Als inleidingskampen: Bruyninckx, 54 kg, tegen Van Gils, 54 kg, en De Pooter, 57 kg, tegen Van Welde, 57 kg, allebei in zes rds van 2 min., handschoenen 4 onsen.

De hr Johnny Cludts, van Brussel, treedt op als scheidsrechter voor al de kampen.

Sportsliefhebbers, zorgt er voor bijtijds aanwezig te zijn, want er zal geen volk ontbreken.

WINHONDENRENNEN

Muggenborg

Uitslagen der koersen van Maandag 22 Okt.

1e koers:	1. St-Médard;	2. Rita.
2e »	1. Black Boy;	2. Certitude.
3e »	1. Fleet Rascal;	2. Dona.
4e »	1. Mon Plaisir;	2. Orchidée.
5e »	1. Gay Boy;	2. Ajax.
6e »	1. El Ciclon;	2. Flying Bat.
7e »	1. Tigre;	2. Fleet Foot.
8e »	1. Tolion;	2. Carmen.
9e »	1. Fleet Rascal;	2. Sauterelle.
10e »	1. Rubis;	2. Little Duo.
11e »	1. Galette;	2. El Ciclon.
12e »	1. Phlon;	2. Mon Plaisir.

Plechtige Heropening van de Hoogeschool te Gent

(Met vertraging ontvangen.)

16 Oktober 1917! Plechtige heropening der Hoogeschool! Een mooi zonneke! Een schoone zomersche najaarsmorgen. Verleden jaar een sombere grauwe dag! 't Is alsof ze nog maar gisteren geopend werd, de Vlaamsche Hoogeschool! En toch hebben we reeds een jaar achter den rug! De tijd gaat zoo snel voorbij! Een jaar Vlaamsche Hoogeschool! En men gaf haar maar enkele dagen te leven. Meer, sommigen beetten ze een doodgeboren kindeke. En kijk, hoe ze leeft, hoe ze bloeit, trots verdachtmaking, tegenwerking, en spotgelach. Een heel jaar weg afgelegd! 'n Tweede jaar in gang gestoken! En zoo zal een derde, een vierde, een tiende, een twintigste beginnen! En 't volk zal het zoodanig natuurlijk vinden, dat, moest men er aan denken ze weer te verfranschen — dit in veronderstelling — dat het heel verwonderd zou opkijken...

Was de opening der Vlaamsche Hoogeschool een heele gebeurtenis in 't leven van den Gentenaar, dit jaar is de heropening om zoo te zeggen onopgemerkt voorbij gegaan. Bijna geene toeschouwers op de straat, buiten eenige heerschappen die als schimmen uit vroegeren tijd het gebouw ronddwaalden om goed te zien wie er zoo al'emaal binnen trekt...

Van een half uur voor de plechtigheid — 11 uur — vulde een fijn uitgelezen publiek de Aula in de Voldersstraat — dat er zulke chique damen en heeren te vinden zijn onder de Vlamingen, kan er maar in zekere keien niet in!

11 1/4 uur. Gevolgd van het professoraat korps in toga, doet de heer Rektor Dr. Prof. P. Hoffmann zijn intrede. Een symfonisch orkest onder leiding van den heer Lod. Duvosel, speelt «Maracn, hoe moet gij lans en speer verheffen». De gansche zaal staat recht en begroet Rektor en professoren. De heer Rektor neemt plaats midden de heeren Dr. Willem Devreese, sekretaris van den akademischen Senaat, en Prof. Aerens, kurator. Daarrond de heeren Hoogleeraren. Als de laatste tonen van het orkest weggestorven zijn, en iedereen gezeten is, staat de heer Rektor recht en houdt volgende lezing over: «Stamgevoel en stambewustzijn».

Hooggeachte toehoorders,
Waarde kollegas,
Heeren studenten,

Stamgevoel en stambewustzijn zijn woorden die in de laatste tijden vaker dan ooit gebruikt werden. Het scheen mij dus in den tegenwoordigen tijd niet ongepast die zielstoestanden te onderzoeken om een helder en bepaald begrip te krijgen van hun ontstaan en hun wezen. Zulk een onderzoek is voornamelijk van zielkundigen aard. Als men echter overweegt, dat een deel ten minste der omstandigheden, waaruit het stamgevoel en stambewustzijn spruiten, tevens geschiedkundige feiten zijn, wordt men er ook onvermijdelijk toe gebracht na te gaan, hoe het stamgevoel in de geschiedenis van een volk zijn opgekomen en welke veranderingen zij hebben ondervan het onderwerp blijkt dus een natuurgaan. De geschiedkundige behandeling lijke aanvulling van een psychologische behandeling te zijn. Er zijn geschiedschrijvers en dichters die bij gelegenheid van een aangeboren stamgevoel hebben gewaagd, maar zooveel ik weet heeft geen wijsgeer ooit beweerd dat die zielstoestand feitelijk aangeboren is. Zulke beweting zou in strijd zijn met de feiten, ook zou niemand beweren dat de oorsprong ervan moet toegeschreven worden aan een rechtstreekschen invloed der geesten op elkaar, dus aan mystieke oorzaken. We meenen eer te mogen besluiten dat stamgevoel en stambewustzijn alleenlijk ontstaan ten gevolge van bepaalde feiten en ervaringen, en zich onder den invloed van allerhande omstandigheden wijzigen.

Sinds lang reeds heeft men dan ook de feiten welke hier in aanmerking komen, erkend en, zoo ik me niet vergis, kan men als voornaamste de volgende aangeven:

1) Het bewonen van een landstreek;
2) Het verkeer tusschen de bewoners van dit land;
3) Een zekere gelijkheid van denken en voelen;
4) Een zekere gemeenschap van zeden en gewoonten;
5) Het belijden van een zelfden godsdienst;
6) Het spreken van een zelfde taal;
7) Gemeenschappelijke daden en werken;
8) Een eigen geschiedenis;
9) Het dragen van een zelfden naam.

De meening is niet dat elk dier feiten onmisbaar is om het nationaal gevoel te verwekken, doch ieder kan van belang zijn.

Men kan ook opwerpen dat niet het bewonen van een land vereischt wordt. Want zal men zeggen, er zijn volkeren zooals de joden en de Amerikaansche Ieren die niet bij elkaar wonen, en toch door hun stamgevoel uitmunten. Wij ontkennen niet dat het stamgevoel kan voortleven zelfs als het individu van zijn moederland is gescheiden, maar oorspronkelijk kan het niet ontstaan zonder dat een groep menschen dezelfde streek bewonen, en indien een stam, zooals die der joden, het eertijds bewoonde land is verloren geraakt, bestaat dit land toch nog altijd als een ideaal, waaraan het stamgevoel verbonden blijft...

De waarneming dat al wat aan een groep menschelijke wezens gemeen is, die wederzijdsche belangstelling in elkanders welzijn of de liefde bevordert, is een bekend feit. Maar zulke liefde is nog verre van stamgevoel. Inderdaad, mag zij alleen betrekking hebben op individuën, terwijl het stamgevoel altijd betrekking heeft op een groep menschen beschouwd als geestelijke eenheid. De voorstelling van een zekere volkseenheid, die wij als voorwaarde van het ontstaan van het stamgevoel hebben aangetoond, wordt nog op een andere wijze verkregen dan door het middel der gemeenschappelijkheid der taal, godsdienst, zeden en gewoonten, n.l. wanneer een volksstam een eigen staat vormt, die, natuurlijk, de uitdrukking moet zijn, van den volkswil, en aan wiens regeering het volk in ruime mate moet deelnemen, wat niet verondersteld dat ieder burger moet regeeren. Er zijn vele daden, van den vrede of van den oorlog, waaraan niet allen hebben meegewerkt, en die toch opgevat worden als uitgaande van het geheele volk. In denzelfden zin werkt de nationale geschiedenis, omdat de handelingen van enkelingen op de algemeenheid worden overgebracht, en bijna onvermijdelijk het denkbeeld doen ontstaan van een volkseenheid. Ook het uitspreken van een naam doet soms het stamgevoel opwellen. Zonder naam die de kern vormt van al wat met een stam in verband staat, zou een duurbaar stamgevoel niet ontstaan. De naam levert dus de eerste mogelijkheid van het stamgevoel en hij is het ook die het laatst verdwijnt. Zelfs volkeren die door anderen zijn opgeslorpt, laten toch den stamnaam niet varen. Een Schot wil tot nog toe geen Engelschman zijn, alhoewel hij bijna in alle andere opzichten als zulks moet beschouwd worden, wat wel bewijst dat de naam althans een laatste schijn van een eigen volksstam kan voorgoochelen...

Het stamgevoel is dus een soort van liefde, en hij alleen die het leven zijner landgenooten beoordeelt van uit het standpunt der stamwaardigheid of stameer, kan op een volmaakt stamgevoel aanspraak maken.

Het valt echter te betwijfelen of die hoogte ooit zonder stambewustzijn bereikt wordt. In 't algemeen wordt nauwelijks onderscheid tusschen stamgevoel en stambewustzijn gemaakt, en toch moet de wetenschap een onderscheid erkennen. Wat de twee termen vooral onderscheidt, is dit: een mensch die stamgevoel bezit, moet niet noodzakelijk ervan bewust zijn. Hij mag dus zekere gevoelens in zijn binnenste bespeuren zonder stellig te weten wat ze eigenlijk beduiden, ongeveer zooals jonge lieden de ontwakende liefde niet dadelijk als zoodanig erkennen. Natuurlijk rijst zulk gevoel niet van zelf op; het vergt meestal een opzettelijk nadenken, terwijl de voorstellingen die tot het stamgevoel aanleiding geven, zich onwillekeurig voordoen, zonder dat het individu zich opzettelijk inspant.

(Wordt vervolgd.)

Kynodrome Muggenberg, Bosselaerstraat, nabij DE BOERIN DEURNE (Steenenbrug) De trams 8, 9 en 10 leiden er naar toe.

ALLE DAGEN om 2 1/2 uur (T. U.) GROOTE WINDHONDEN KOERSEN

MITS INKOMGELD IS HET KOERSPLEIN TOEGANKELIJK VOOR HET PUBLIEK

Uit Lier

Amerikaansche winkel. — Rantsoenen voor de week van 22 tot 25 Oktober:

Vet 200 gram per hoofd tegen 0.80 fr.; rijstmeel 100 gram per hoofd tegen 0.12 fr.; koffie 75 gram per hoofd tegen 0.75 fr.

Orde der bedeeling: Maandag 22 Oktober, van n. 3601 tot 4000; Dinsdag 23, van n. 4001 tot 4400; Woensdag 24, van n. 4401 tot 4800; Donderdag 25, van n. 4801 tot 5200 en achterblijvers. Telkens van 9 tot 12 toreuur.

N. B. — De kinderen onder de twee jaar worden vanaf heden ook bedeeld van al de waren; behalve van koffie daar dit het achterstallige rantsoen van September is.

Daarvoor brenge men mede de brood- of bloemkaart of het trouwboekje.

Extra broodrantsoenen. — 1 brood van 770 gram per hoofd tegen 0.47 fr.: Maandag 22 Oktober, von n. - tot 600; Dinsdag 23. n. 601 tot 1200; Woensdag 24, n. 1201 tot 1800; Donderdag 25, n. 1801 tot 2400, telkens van 2 tot 4 toremuur. Vrijdag 26 Oktober, van 9 tot 12 torenuur, van n. 2401 tot 4400; van 2 tot 4 torenuur, van 4401 tot 5200.

Gemeentemagazijnen. — Week van 22 tot 27 Oktober. — Begin 's morgens om 8 1/2 tot 12 1/2, 's namiddags van 2 1/2 tot 4 1/2 torenuur.

1100 gram kunsthoning per hoofd tegen 1.16 frank.

Maandag 22 Oktober, 's morgens van n. 2001 tot 2350; 's namiddags van n. 2351 tot 2500; Dinsdag 23, n. 2501 tot 2350 en 2351 tot 3000; Woensdag 24, n. 3001 tot 3350 en 3351 tot 3500; Donderdag 25; n. 3501 tot 3350 en 3851 tot 4000; Vrijdag 26, n. 4001 tot 4350 en 4351 tot 4500; Zaterdag 27, n. 4501 tot 4850 en 4851 tot 5200.

Daar het rantsoen heel groot is, is men verplicht, op den gestelden dag en tijd te komen, ook moet men gerief mede brengen met groote opening om den honing in te doen, bij voorkeur een emmer naar gelang het gezin groot is, er wordt in geen papier gerieft. Men bedeelt slechts op éene rantsoenkaart.

Het publiek wordt verzocht deze voorschriftwel na te komen om zich het toegekende rantsoen niet te zien weigeren.

Gauwdief. — Tegen den avond kwam een persoon haastig in den edelgoedwinkel van M. J. Verstreken, Paaschkeers, en stal er een stuk kleergoed.

Van dief of kleerstof geen spoor te vinden.

Diefstallen. — Bij Horemans, landbouwer, Zeurt, stalen onbekende dieven, het paardegetuig, 4 hennen en aardappelen.

— Bij den landbouwer Van den Berg, Beerharchen steenweg werd een geit gestolen.

— 4 konijnen en 2 kiekens werden gerooid bij P. Kets, Neerlop.

— 500 kgr. aardappelen werden gestolen bij L. Nelis, Kloosterheide.

— Aardappelen en koren werden gerobbard bij D'Haenens, Waverschenksteenweg.

— Op Lacheren, bij Wintermans een partij boren.

— Op de Kloosterheide, bij Engels, koren en aardappelen. Idem bij A. Selo, ook op de Kloosterheide.

— Bij Vingerhoets, Mechelschen steenweg, werden boonen en aardappelen ontvreemd.

KOOPT UWE UURWERKEN BIJ
H. SIEMES, Meir 93
Grootste keus van alle ZWITSERSCHE ZAKHORLOGES in goud, zilver, nikkel, enz.
PENDULES, REGULATEURS
Huis van Vertrouwen
Inkoop van Goud, Platine en Zilver
8603

Huismoeders!
Occasie!
50 gram (9 à 12 stuks) eerste kwaliteit
KRUIDNOTEN
aan den prijs van 2 frank
Pelikaanstraat, 38
ANTWERPEN
Aan ieder persoon wordt niet meer dan 50 gram afgegeven. 3033

INKOOP
van alle Juwelen, van groote en kleine waarden, brillanten, diamanten, perles-fines, oude horloges, gebeste panden uit den Berg, aan de hoogst prijzen; seffens geld.
Schattingen worden kosteloos gedaan. Inlichtingen met plezier gegeven. Op aanvraag komt men ten huize.
Groote partij diamanten en juwelen worden per occasie verkocht aan oorlogsprijs.
Men lette goed op het adres:
IN DEN GOUDWINKEL
28, MELKMARKT, 28, ANTWERPEN
Huis van vertrouwen 2874

BEKWAME KEUKENMEID
GEVRAAGD 3052
74, Katholijnevest, 74.

Brillen Neusnijpers

Ign. J. H. Niesman
Gezichtkundige
Electricien
Lange Nieuwstr 50
ANTWERPEN
Accumulateurs Meters

PLAATST UWE AANKONDIGINGEN IN «HET VLAAMSCHE NIEUWS», HET MEEST VERSPREID DAGBLAD VAN BELGIE.

Te Huren gevraagd
zoeken gemeubeld kwartier, 3 plaatsen, deftig huis. Schrijven: T. K., bureel blad. 3040

LEERGANG door CORRESPONDENTIE
Philotechnisch-Instituut
GEBROEDERS BUCHET
gesticht den 1sten Mei 1902
Vlaamsche leergangen:
1°) Spraakleer, in 50 lessen; Opstellen tot den koophandel en anderen, meer dan 100 voorbeelden.
2°) Fransche taal, in 80 lessen, met vele oefeningen.
3°) Boekhouden-Rekening, in 40 lessen.
Vraagt onze kostelooze inteekeningsberichten, 8, Eugeen Verheggenstraat, BRUSSEL. 2957

HUIS VAN VERTROUWEN
Inkoop-Verkoop
van alle JUWEELEN, PAARLEN, DIAMANTEN, OUDE CAMEES, enz enz
Schattingen gratis
FRANS VAN KERCKHOVEN
Goudsmid, Horlogiemaker
Diamantzetter
ANNEESSENSSTR. (Gemeenteplein)
Ik betaal nog steeds de hoogste prijzen
Groote keus occasie juwelen
KOMT, ZIET EN OVERTUIGD U
Opening der vergroote magazijnen
Verzorgde reparatiën — Matige prijzen
3988

GELD
voorhanden tegen matige interest
Het administratiekantoor, MORETUSLEI, 51, verstrekt geldleeningen onder borgtocht, op salarissen, hypotheken, vruchtgebruik, enz.
RENTE 5 % 'S JAARS
Bureau van 8 1/2 tot 12 en van 1 1/2 tot 5 uur. 771
Geldzendingen naar Holland

Koepzaal "MARNIX"
1, TERNINCKSTRAAT, 1
(hoek Kasteelpleinstraat)
Voor den verkoop van MEUBELEN, KUNSTVOORWERPEN, SCHILDERIJEN, enz., wende men zich tot de koepzaal «Marnix».
Bestuurder: J. B. LAMBRECHTS
INKOOP, VERKOOP
VERWISSELING SCHATTINGEN
Men geeft geld als voorschot

WIJ VRAGEN
ALLE SOORTEN
van
WERKLIEDEN
met en zonder stiel
HOOG LOON, GOEDEN KOST EN LOGEMENT
U gaat als VRIJE werkman naar Duitschland en geniet van dezelfde rechten als den werkman van het eigen land.
Leest onze plakkaten
Vraagt inlichtingen:
ANTWERPEN, Kipdorpvest, 58
MECHELEN, Bruul, 71
ST-NIKLAAS, Prins Albertstr., 47
TURNHOUT, de Merodelei, 31
BOOM, Antwerpschestraat, 9
LIER, Boomlaer, 52
2873

PLAASTER 2824
Gereedgemaakte verwen, alle kleuren
Zeemvollen — Opmeemdoeken
VAN DYK
WATTEN ZEEMVELLEN
Meirbeekstr. 19, Antwerpen
Borstels in borstelwerk, koord enz, poetsgoed, enz.
CEMENT
Groote keus:
ZEEMKAPPEN

JA, MAAR OP RESTWELL RUST MEN BETER
OVERTROKKEN RESSORTS ZIJN NESTEN VOOR STOF. WAAR GEEN STOF, ZIJN GEENE MIKROBEN. WAAR GEENE MIKROBEN, ZIJN GEENE ZIEKTEN.
DRIEDRAAD EN VIERDRAAD ZOOGENAAMDE RESSORTS, ZIJN GEEN RESSORTS, MAAR METALEN HANGMATTEN
WEG MET VUILE RESSORTS! WEG MET SLECHTE RESSORTS!

ZIE DE ONNATUURLIJKE POSITIE DES LICHAAMS OP DRAADHANGMATTEN. VERMOEID STAAT MEN OP!
RESTWELL ONVERSLIJTBAAR

NATUURLIJKE POSITIE DES LICHAAMS OP RESTWELL-RESSORTS. MEN ONTWAAKT FRISCH EN GEZOND VOOR DEN ARBEID.
MEN NEEMT DE MAAT TEN HUIZE OP AANVRAAG.
RESTWELL-RESSORT, GANSCH METAAL, ZONDER HOUT, KOORDEN OF OVERTREKSEL
WOOTONS BEDSTEAD WORKS 98 JORDAENSSTR ANTWERPEN
DEN RESSORT VOOR HET VOLK! RESTWELL

SIGAREN
SIGARETTEN, TABAK in pakjes
Alle merken en kwaliteiten
In 't groot:
I. KUBOWITZKI
37, SENNELAAN, 37, BRUSSEL
2992
Prijslijst op aanvraag
Verzending in de provincie tegen terugbetaling. Op aanvraag komt den reiziger met de verzameling.

VEEL GELD
BETAAL IK VOOR OUDE KLEEDEREN, SCHOENEN, TAPIJTEN, LINOLEUM EN OUDE MEUBELEN.
KOM TEN HUIZE.
J. FREYSEN
GUMMARUSSTR., 8, ANTWERPEN
(nabij St-Jansplaats) 2993

BORSTHIJDERS
Wat gij u oogenblikkelijk verlicht en spoedig genezen gevoelen van verkoudheden, vallinq, hoest, flaimon, bronchiten, asthma, neemt dan den
BORSTBALSEM
ANTIDOLOR (Gedeponeerd merk)
De (naar voortdurende bijval)
3.50 fr. de flesch
2.— fr. de halve flesch
Opgepast voor het namaaksel
GROOTE APOTHEEK-DROGERIE
Huis gesticht VINCKART in 1839
113-115, hoek Meirtigny- en Brunostraten
Antwerpen (rechteroever het Zwemdok)
Zon- en feestdagen den ganschen dag open

Ameublement
Eet- en slapakamers mass. eik, mahonie en notel. aan halven prijs. Mod. eetkam. massief eik, kompleet 210 fr., waarde tot 460 frank; mass. notel. La XVI eet- en slaapk. kompl. tegen 495 fr., waarde 700 fr. Gebeeldh. eik slaapkam., kompl. 350 fr., waarde 500. Eiken bufletten, 50 fr.; als ook tafels, spiegels, stoelen, portemanteaux, piedestals, keukenatoelen, enz., enz. Profiteert van de okkasie
Lange Klevitstraat, 76
2562

Meubelen
HAASTIG TE KOOPEN
aan halven prijs: 1 eetzalen, massief eik, notelaar en mahonie hout, met lederen stoelen, schouwgarnituren, 20 ech. slaapkamers massief eik; spiegelkasten, moderne kabinetbuffetten: 60 Amerik. bureaux, voor handelaars weg binnen 6 dagen aan de helft der waarde. Kom zien en overtuigt u:
89, PALEISSTR., 89 over het politiebureel Antw.-Zuid. 2770

Institut RACHOR
ge. Nieuwstr., 10
(Beurs)
Dagelijks kan men inschrijven
Bijzondere afdeeling voor Jongelieden en Jonge juffers.
STENO
DACTYLOGRAPHIE
BOEKHOUDEN
LEVENDE TALEN

Privaten Lessen
in DUITSCH en ENGELSCH, ten mijnent of ten huize der leerlingen, ook alleraan de brieven, petitiën en vertalingen. Zeer matige prijzen. Provincielstr., 58, Antw. 1110

POSTZEGELS
Men vraag te koop: schoone Collectie Postzegels, alsook Postzegels van waarde per stuk. Aanbod onder S. D. A., bureel van het blad. 3074

Oude Fonograaf Rollen
en PLATEN, zelfs gebroken, worden tot nu toe aan den hoogsten prijs gekocht.
INT-PANIS
Katelijnevest, 34, Antwerpen
3014

Drukk.-Uitgever H. Weerenens, Raapstraat 21, Borgerhout.

Antwerpen - Schouwburg 'ALHAMBRA" - Hoogstraat, 30, Antwerpen

DINSDAG 23 en WOENSDAG 24 OKTOBER 1917 Slechts twee opvoeringen van het Groot Succes

HET TEEKEN DES KRUISES

Ophefmakend treurspel in 9 tafereelen Gespeeld door het Vlaamsch Toneelgezelschap EUG. LUCAJU
Nieuwe Kostumen Nieuwe Schermen

Hangstuk van «Het Vlaamsche Nieuws» 171

DE VROOLIJKE AVONTUREN VAN SAMUEL PICKWICK

door

Charles DICKENS

Toen Bob van het gezelschap der jongejuffer was verstoken, moest hij iets anders verzinnen om zich bezig te houden. Hij doorsnuffelde de laden van de tafel, deed alsof hij de ijzeren kast wilde openstekken, hing den almanak het achterste voor tegen den muur, probeerde om de laarzen van den ouden heer Winkle, over de zijne heen, aan te trekken, en richtte nog andere grappen met het huisraad aan, die hem het grootste vermaak verschaften, terwijl zij Pickwick met onbeschrijfelijken angst en afgrijzen vervulden.

Eindelijk ging de deur open, en trad een kort oud heer, met een bruinen rok aan, de kamer binnen. Zijn hoofd en gezicht vormden een waar evenbeeld van dezelfde lichaamsdeelen bij den jongenheer Winkle, met dit onderscheid, dat het hoofd van den ouden heer kaal was. Hij had het kaartje van Pickwick in de eene hand, en een zilveren kandelaar in de andere.

— Hoe vaart gij, mijnheer Pickwick? vroeg de oude heer Winkle, terwijl hij den kandelaar neerzette, en Pickwick zijne hand aanbood. Nog wel, hoop ik! Ik ben blij, dat u eens zie. Ga zitten, mijnheer Pickwick. Deze heer is...?

— Mijn vriend, de heer Sawyer, viel Pickwick hem in de rede. Een vriend van uw zoon.

— O! zeide de oude heer Winkle, terwijl hij Bob eenigszins onvriendelijk aanzag. Ik hoop, dat gij welvarend zijt, mijnheer?

— Zoo gezond als een visch, antwoordde Bob.

— Die andere heer, zeide Pickwick, is, gelijk gij zien zult uit den brief, dien ik heb medegebracht, insgelijks een nauwe betrekking, of liever een zeer vertrouwd vriend van uw zoon. Hij heet Allen.

— Die heer? vroeg de oude heer Winkle, terwijl hij met het kaartje, dat hij in zijne hand had, naar Benjamin wees, die in slaap was gevallen in zulk eene houding, dat er niets van hem zichtbaar was, dan zijn rug en de kraag van zijn rok.

Pickwick was op het punt om deze vraag te beantwoorden en Benjamin's naam en titels vollediger op te geven, toen de komieke Bob, om zijn vriend tot bezinning te brengen, dezen een zoo gevoeligen kneep in het dik van zijn arm gaf, dat hij met een luiden gil overeind sprong. Zoodra Benjamin ontwaarde, dat er een vreemdeling voor hem stond, trad hij naderbij, vatte den ouden heer Winkle bij beide handen, en schudde die omtrent vijf minuten lang recht hartelijk, terwijl hij eenige half verstaanbare betuigingen mompelde, dat hij machtig blijde was hem te zien, en besloot met zeer gul te vragen, of hij ook iets wilde gebruiken, of liever wilde wachten totdat men ging ontbijten. Daarop zette hij zich neder, en zag met een wezenloozen blik om zich heen, alsof hij niet het flauwste denkbeeld had, waar hij zich bevond, hetgeen ook inderdaad het geval was.

Dit alles bracht Pickwick zeer in het nauw, en zulks te meer, dewijl de oude heer Winkle vrij duidelijk zijne verbazing aan den dag legde over het buitengemeen, om niet te zeggen aanstootelijk gedrag der twee jongeheeren. Om dadelijk ter zake te komen, haalde hij een brief uit zijn zak en bood dien den ouden heer Winkle aan, met de woorden:

— Dit is een brief van uw zoon, mijnheer! Uit den inhoud zult gij zien, dat zijn toekomstig geluk en welvaart daarvan afhangen, dat gij dien met vaderlijke genegenheid opneemt. Gij zult mij verplichten, wanneer gij dezen brief met bedaardheid en koelheid wilt lezen, en naderhand over de zaak met mij spreken, op dien toon en in dien geest, als, naar mijne gedachten, daarover behoort te worden gesproken. Van hoeveel aanbelang uw besluit voor uw zoon is, en hoe angstig hij verlangt het te vernemen, kunt gij daaruit afleiden, dat ik, zonder vooraf belet te vragen, zoo laat en, — hier wenkte hij, hoewel bijna onmerkbaar, naar zijne twee reisgenooten, — onder zulke ongunstige omstandigheden bij u kom.

Na deze voorafspraak stelde Pickwick den verbaasden Winkle een verzegeld blad supra fijn velin papier ter hand, aan al de vier zijden dicht met schuldbekentenis en berouw beschreven. Toen zette hij zich weer neder, en bespiedde de aandoeningen van den ouden heer, wel is waar met angstige oplettendheid, maar ook met het openhartige gelaat van iemand, die gevoelt dat hij zijn bedrijf niet behoeft te verontschuldigen of te vergoelijken.

De oude kaaimeester draaide den brief tusschen zijne vingers rond, bezag dien van achter en van boven, bekeek zeer nauwkeurig het dikke naakte jongetje op het cachet, en sloeg toen zijne oogen naar Pickwick op. Vervolgens zette hij zich op den kantoorstoel, haalde de lamp naar zich toe, brak he zegel los, opende den brief, en maakte zich gereed om hem bedaard door te lezen.

Juist op dit oogenblik kwam Bob Sawyer, wiens vernuft eene kortè poos had liggen sluimeren, op de gedachte om de handen op zijne knieën te zetten, en een gezicht te trekken, bij niets beter te vergelijken, dan bij het portret van den beroemden hansworst Grimaldi. Nu geburde het, dat de oude heer Winkle, in plaats van, gelijk Bob dacht, met alle aandacht den brief te lezen, over het blad heen niemand anders aankeek dan Bob zelven; en daar hij terecht vermoedde, dat het bovengemelde gezicht getrokken werd om hem te bespotten, vestigde hij eensklaps zijne oogen op die van Bob met zulk een barschen ernst, dat de trekken van Grimaldi trapsgewijze in eene zeer treffende uitdrukking van verlegenheid en schaamte overgingen.

— Zeidet gij iets, mijnheer? vroeg de oude heer Winkle, na eene dreigende stilte.

— Neen, mijnheer! antwoordde Bob, die thans in geen enkel opzicht meer naar een hansworst geleek, dan door de buitengewone roodheid zijner wangen.

— Weet gij dat wel zeker, mijnheer?

— Ja wel, mijnheer! ja wel.

— Ik dacht het toch, hernam de oude heer met nadruk en verontwaardiging; of hebt gij mij misschien aangezien?

— O neen, mijnheer! in het geheel niet, antwoordde Bob met de grootste beleefdheid.

— Zoo, dat doet mij pleizier, zeide de oude heer Winkle; en nadat hij den verslagenen Bob nog een zeer gramstorigen en deftigen blik had toegeworpen, nam hij den brief op, en begon in vollen ernst te lezen.

Pickwick zag hem aandachtig aan, toen hij van den laatsten regel der eerste bladzijde op den eersten der tweede bladzijde overging; maar niet het minste teeken ontdekte van het geheim der aandoening, welke de lezer gevoelen moest bij het bericht der huwelijksverbintenis van zijn zoon, dat, gelijk Pickwick zeer wel wist, in de eerste zes regels voorkwam.

De oude heer las den brief tot aan het laatste woord, vouwde dien toen zeer zorgvuldig en netjes weder op; en juist toen Pickwick eene geweldige uitbarsting van de eene of andere aandoening verwachtte, nam hij eene pen op, en vroeg, zoo koel, alsof zij over de onverschilligste kantoorzaken spraken:

— Wat is Nathaniël's adres, mijnheer Pickwick?

— «De Witte Arend», tot nog toe, was het antwoord.

— «De Witte Arend». Waar is dat?

— George Yard, Dombard-street.

— Te Londen?

— Ja.

— De oude heer schreef zeer langzaam, het adres achter op den brief, sloot dien toen in zijn lessenaar, en zeide, terwijl hij opstond en zijn sleutelbos weder in zijn zak stak:

— Anders hebben wij niets met elkander te verrichten, niet waar, mijnheer Pickwick?

— Anders niets, mijnheer? riep de goedhartige man in verbazing uit. Anders niets? Hebt gij dan niets te zeggen over deze gewichtige gebeurtenis in het leven van onzen jongen vriend? Wilt gij mij niet opdragen om hem van de voortduring uwer genegenheid en bescherming te verzekeren? Wilt gij mij niets laten zeggen om hem en zijne jonge vrouw, die tot hem opziet om troost en ondersteuning, op te beuren en te bemoedigen? Bedenk toch, mijnheer!

— Ik zal mij bedenken, antwoordde de oude heer. Op het oogenblik kan ik niets zeggen. Ik ben een man van zaken, mijnheer Pickwick! Ik overijl mij nooit; vooral niet, wanneer, gelijk thans het geval is, iets mij niet bijzonder bevalt. Duizend pond is niet veel, mijnheer Pickwick!

— Gij hebt groot gelijk, mijnheer! viel Benjamin hierop in, juist wakker genoeg om zich te herinneren, dat het beminnen niet de minste moeite had gekost om zijne duizend pond op te maken. Gij zijt een man van verstand — Bob! die oude weet zijn weetje wel.

— Het verheugt mij ongemeen, dat gij mij de eer bewijst van dit te zeggen, mijnheer! zeide de oude heer Winkle, terwijl hij Benjamin, die met diepe wijsheid zijn hoofd schudde, verachtelijk aanzag. De zaak is deze, mijnheer Pickwick! Toen ik mijn zoon verlof gaf, om voor een jaar of daaromstreeks op reis te gaan, ten einde eens te zien wat er in de wereld te koop is (hetgeen hij onder uw opzicht heeft gedaan), opdat hij zijne zaken niet zou beginnen als een melkboard, die zich door iedereen laat beet nemen, was het geenszins onze afspraak, dat hij vrijheid had om zulk een dollen stap te doen.

(Wordt voortgezet.)